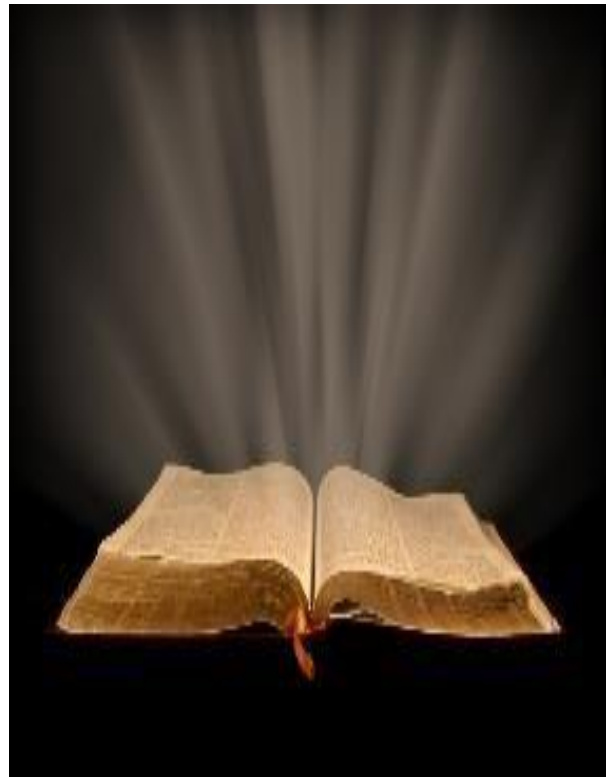

අතර ගිවිසුමේ

පැරණි හා නව සමීක්ෂණ කිරීම

මෙම ද් රව් යය තාවකාලිකව මුද් රණය නොකෙරේ. මෙම සංස්කරණය 1998 වසන්තයේ ෆ්ලොරිඩා විද් යාලයේ Rel ඉතිහාසය සහ
භූගෝල විද් යාව: නව ගිවිසුම පන්තිය විසින් භාවිතය සඳහා සකස් කර ඇත. තවදුරටත් සංශෝධනය කිරීමෙන් පසුව, ද් රව් යය
නැවත ස්ථිර ස්වරූපයෙන් තැබිය හැකි යැයි බලාපොරොත්තු වෙමු.

අන්තර්ගතය

ගිවිසුම් අතර අධි යයනය කරන්නේ ඇයි?

මම. ලෝක අධිරාජ් යයන්ට අදාළව පසුකාලීන පැරණි ගිවිසුමේ ඉතිහාසය පිළිබඳ සමීක්ෂණය

බැබිලෝනියානු යුගය

පර්සියානු යුගය

II. ශේ රණිය. ග් රික අධිරාජ් යයේ නැගීම සහ ග් රික සංස්කෘතියේ වී යාප්තිය

III. ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ අධිරාජ් යයේ බෙදීම

IV. ඩයස්පෝරාව

V. ටොලමිවරුන් යටතේ යුදෙව්වන්

VI. සෙලියුසිඩ්වරුන් යටතේ යුදෙව්වන්

VII. මැකඩෝනියානු කැරැල්ල

VIII. හස්මෝනියානු රාජවංශය

IX. පලස්තීනයේ රෝමානුවන්

නවවන. හෙරොද්වරු

x. ෩6 සිනගෝගය

පිල. සමරිතානුවන්

XII. ශේ රණිය. යුදෙව් නිකායන් සහ අනෙකුත් වැදගත් කණ්ඩායම්

පරිසිවරු

සද්දූසිවරු

ජවලිතයන්

හෙරෝඩියන්වරු

එසෙන්ස්

ලියන්නන්

සැන්හෙඩ් රීන්

බදු එකතු කරන්නන් (ජ රසිද්ධ පුද්ගලයින්)

XIII. ශේ රණිය. අන්තර් ටෙස්ටමෙන්ටල් යුගයේ සාහිත් යය

සෙප්ටුඅජින්ට්

අපොක් රිෆා

වී යාප් ජ් රබන්ධ

මළ මුහුද සාහිත් යය

ඇලෙක්සැන්ඩ් රියානු උපමා කතාව

තෝරාගත් ග් රන්ථ නාමාවලිය

ගිවිසුමේ අතර

පැරණි හා නව සම්බන්ධ කිරීම

පැරණි සහ නව ගිවිසුමේ අතර කාලය "නිහඬ අවුරුදු හාරසියය" ලෙස හැඳින්වේ. මෙම කාලය තුළ දෙවියන් වහන්සේගෙන් සෘජු වාචික එළිදරව්වක් නොමැති බව අපි දනිමු. එස්.රා, එස්.තර්, නෙහෙමියා සහ මලාකී යන පොත් ක් රි.පූ. 458 සහ ක් රි.පූ. 400 අතර කාලය තුළ ලියා ඇත. නව ගිවිසුම ක් රි.පූ. 6-4 පමණ ක් රිස්තුස් වහන්සේගේ උපත සමඟ ආරම්භ වේ, නමුත් එය යොහන් බට්තිස්ත සමඟ ආරම්භ වන සැබෑ අර්ථයක් ඇත (මතෙව් 3:1; මාර්ක්; ලූක්; යොහන් 1:6 බලන්න). මලාකී (4:5-6) "එලියා අනාගතවක්තෘවරයාගේ" පැමිණීමේ පොරොන්දුව සමඟ අවසන් වන අතර නව ගිවිසුම ඉටුවීමක් ලෙස යොහන් බට්තිස්තගේ උපත සමඟ ආරම්භ වේ (ලූක් 1:8-25; එස්.පී. 17 බලන්න).

ඒ නිහඬ අවුරුදු 400 තුළ දෙවියන් වහන්සේ ක් රිස්තුස් වහන්සේගේ පැමිණීම සඳහා සූදානම් වෙමින් සිටියහ. නෙබුකද්නෙෂර්ගේ රූපයේ බැබිලෝනියේ සිට රෝම දක්වා ලෝක අධිරාජ්‍යයන්ගේ ඉතිහාසය පුරෝකථනය කර තිබුණි (දානියෙල් 2:31-45).

රන් හිස

— බැබිලෝනියානු අධිරාජ්‍යය — ක් රි.පූ. 626 සිට 539 දක්වා.

රිදී පියයුරු

— මේද-පර්සියානු අධිරාජ්‍යය — ක් රි.පූ. 539 සිට 331 දක්වා

පින්තල බඩ සහ කලවා

— ග් රික අධිරාජ්‍යය — *ක් රි.පූ. 331 සහ ඊට පසුව

යකඩ ලිපි

— රෝම අධිරාජ්‍යය — *ක් රි.පූ. 63 සිට ක් රි.ව. 5 වන සියවස දක්වා.

'නිශ්චිත දිනයන් අපහසුයි'

පර්සියානු යුගයේදී පැරණි ගිවිසුම අවසන් වන අතර රෝම යුගයේදී නව ගිවිසුම ආරම්භ වේ. මෙම කාල පරිච්ඡේද අතර සිදු වූයේ කුමක්ද?

I. මහා ලෝක අධිරාජ්‍යයන්ට අදාළ පසුකාලීන පැරණි ගිවිසුමේ ඉතිහාසය පිළිබඳ කෙටි සමීක්ෂණයක්.

A. බැබිලෝනියානු යුගය (ක් රි.පූ. 626-539).

- නෙබුකද්නෙෂර් විසින් යුදය අල්ලාගෙන ජෙරුසලම විනාශ කරන ලදී: ක් රි.පූ. 605, 597, 586. බොහෝ යුදෙව්වන් වහල්භාවයට ගෙන යන ලදී. දේවමාළිගාව විනාශ කරන ලදී, ක් රි.පූ. 586.
- අනාගතවක්තෘවරුන්: ශෙපතියා, නාහුම් (නිනිවයේ වැටීම ගැන කියයි, ක් රි.පූ. 612), ජෙරමියා, හබක්කුක්, දානියෙල්, එසෙකියෙල්.

B. පර්සියානු යුගය (ක් රි.පූ. 539-331).

1. සයිරස් (ක් රි.පූ. 550-530).

අ. බැබිලෝනියානු අල්ලා ගැනීම, ක් රි.පූ. 539 ඔක්තෝබර් 29.

ආ. සයිරස් සිලිනිඩරය (බ් රිතාන් ය කෞතුකාගාරයේ) පවසන්නේ සයිරස් වහලුන්ට ඔවුන්ගේ මව්බිමට ආපසු යාමට, දේවාල ඉදිකිරීමට ආදියට අවසර දුන් බවයි. 2 ලේක_ 36:22-23 බලන්න. ඊශ් රායෙල්වරුන්ගේ පළමු කණ්ඩායම ක් රි.පූ. 536 දී වහල්භාවයෙන් ආපසු පැමිණියා. ඇ. දානියෙල් මෙම කාලය තුළ ක් රියාකාරි විය (දානියෙල් 10:1).

ඇ. දානියෙල් 9:1 හි සඳහන් මේදිය දාරියස් (ක් රි.පූ. 539-525) කවුද? සමහරු සිතන්නේ ඔහු සයිරස් (ඒ රඳාවන්තයා) හා සමාන බවයි; තවත් සමහරු සිතන්නේ ඔහු සයිරස් (විට්කොම්බ්) යටතේ බබිලෝනියේ ආණ්ඩුකාර ගුබාලු (ගොබ් රියස්) (?) හා සමාන බවයි.

2. කැම්බයිසස් (ක් රි.පූ. 530-521).

අ. පැරණි ගිවිසුමේ සඳහන් නොවේ.

ආ. ඊජිප්තුවරුන් පරාජය කළා.

3. දාරියස් "මහා" (ක් රි.පූ. 521-486).

අ. දේවමාළිගාව නැවත ගොඩනැගීම (ක් රි.පූ. 520-516; හග්. 1:1; එස්.රා 6:15 ටිටු).

ආ. ක් රි.ව. 1850 ට පෙර බැබිලෝනියානු කියුනිෆෝම් ලිවීමේ යතුව බවට පත් වූ බෙහිස්ටුන් පර්වතයේ (ඉරානයේ) ක් රිහාෂා සෙල්ලිපියක් තැබීය.

ඇ. කාර්යක්ෂම සංවිධායක. මාර්ග, තැපැල් පද්ධතිය ආදිය ඉදිකරන ලදී.

4. ෂර්ක්ස් (ක් රි.පූ. 486-464).

අ. අහම්බේරොෂ් හා සමානයි. සෙප්ටුඅප්ට් අනුවාදය, ජොසිෆස් සහ යුදෙව් මූලාශ් ර කිහිපයක් අහම්බේරොෂ්ව අර්තක්ෂස්තා සමඟ හඳුනා ගත්හ. ශිලා ලේඛන සාක්ෂි මත පදනම්ව නූතන විද්වතුන් පවසන්නේ, "අහම්බේරොෂ් යනු දාරිද්‍රස් 1 ගේ පුත් රයා වන ෂර්ක්ස් බවට කිසිදු සැකයක් නැත" යනුවෙනි."(යමුව 187; 228-29).

ආ. එස්තර් පොතේ සිදුවීම් ඔහුගේ පාලන සමයේදී සිදු විය.

5. අර්ටැක්සර්ස් (ක් රි.පූ. 464-423).

අ. එස්රා දෙවන වහලුන් කණ්ඩායමක් සමඟ නැවත පැමිණේ (ක් රි.පූ. 458).

ආ. නෙහෙමියා ජෙරුසලමේ පවුර නැවත ගොඩනඟයි (ක් රි.පූ. 444). පැරණි ගිවිසුමේ අවසානය.

6. මැසිඩෝනියාවේ පිලිප් සහ ඔහුගේ පුත් ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ නැගීම තෙක් පර්සියානු ආධිපත් යය තවත් සියවසක් පැවතුනි.

II ග් රික අධිරාජ් යයේ නැගීම සහ ග් රික සංස්කෘතියේ ව් යාජ්තිය.

පිළිතුර - ග් රිකයන්. මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් රජුගේ කාලයට සියවස් කිහිපයකට පෙර ග් රිසිය ජාතියක් ලෙස මතුවීමට පටන් ගත් නමුත් ඉතිහාසයේ එම කොටස මෙම අධ් යයනයට අත් යවශ් ය නොවේ.

"ග් රික යන වචනය සඳහන් කිරීම මෙම විශිෂ්ට ජාතියේ තේජාන්විත ජයග් රහණ කිහිපයක් මතකයට නංවයි. ඔවුන් මානව ක් රියාකාරකම්වල සෑම ක්ෂේත් රයකම පාහේ විශිෂ්ටත්වය අත්කර ගත්හ. පුරාණ ඇතන්ස් යනු පූර්ව ක් රිස්තියානි ඉතිහාසයේ බුද්ධිමය මධ් යස්ථානය විය. මෙහිදී සියලු කලාවන් සමෘද්ධිමත් වී ජයග් රහණයේ උච්චතම ස්ථානයට පැමිණියේය. සහ ලික්ස් ලෝකය දන්නා වඩාත්ම ඵලදායී භාෂාව සංවර්ධනය කළේය. දර්ශනය, සාහිත් යය, මූර්ති, ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය සහ අනෙකුත් ලිඛරල් කලාවන්හි ඔවුන් වෙනත් කිසිදු පුද්ගලයෙකුට අසමසම දායකත්වයක් ලබා දුන්හ. ඔවුන් ක්‍රිස්ටියඩස්, ඇරිස්ටෝටනීස්, සෙනොෆොන්, සොක් රටීස්, ප්ලේටෝ, ඇරිස්ටෝටල්, ඩයෝජිනීස්, ඇලෙක්සැන්ඩර්, ඩිමොස්තීනස් සහ තවත් බොහෝ අය වැනි මිනිසුන් ලෝකයට ලබා දුන්හ. ක් රිස්තුස් වහන්සේට පෙර සිටින සියවසේදී, ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිය ජවලිත පේ ර්ටිතයන් විසින් ඇත පෙරදිගට ගෙන යාමට නියමිතව තිබුණි" (හෙස්ටර් 22).

C. පර්සියානුවන් ග් රිකයන් හමුවෙයි. කුඩා ආසියාවේ බටහිර මායිම වන ඒජියන් මුහුදට ළඟා වන තෙක් පර්සියානුවන් බටහිර දෙසට ඉදිරියට ගියහ. ඔවුන් මුහුද තරණය කර යුරෝපයට (ග් රිසිය) ඇතුළු වූ අතර එහිදී ඔවුන් කෙටි කාලයක් රැඳී සිටියහ. ශක්තිමත් ග් රිකයෝ ඔවුන් පලවා හැර අවසානයේ පර්සියාව විසින් අත්පත් කරගෙන සිටි භූමිය යටත් කර ගත්හ. පර්සියානුවන් සාර්ථක වූවා නම් පසුකාලීන ඉතිහාසය කෙබඳු විය හැකිදැයි සිතා බලන්න. දෙවියන් වහන්සේ නියම කරන ලද කාලයන් සහ ජාතීන්ගේ සීමාවන් තීරණය කළ බව පාවුල් ග් රිකයන්ට පැවසීය (ක් රියා 17:26).

මැසිඩෝනියාවේ ඩී. පිලිප් (මැසිඩෝනියාවේ රජු, ක් රි.පූ. 359-336)

1. පිලිප් ග් රික නගර රාජ් යයන් තනි පාලකයෙකු යටතේ එක්සත් කිරීමෙන් ග් රික අධිරාජ් යයට අඩිතාලම දැමීය.
2. හරියටම කිවහොත්, ග් රිකයෙකු නොවුනත්, ඔහුට අවශ් ය වූයේ පර්සියාවට එරෙහිව එක්සත් ග් රිසියක් මෙහෙයවීමටයි.
3. ඔහු තම පුත් ඇලෙක්සැන්ඩර්ව තම අභිලාෂයන් ඉටු කර ගැනීමට පුහුණු කළේය. ඊ. හෙලනිස්වාදයේ අපොස්තුළු ඇලෙක්සැන්ඩර්

(ක් රි.පූ. 336-323).

1. "බොහෝ ශේ ර්ෂ්ඨ නායකයන් මෙන්, ඇලෙක්සැන්ඩර් ද එකිනෙකට පරස්පර විරෝධී නූල් සමූහයක් නියෝජනය කළේය. ඔහු ජාතිකත්වය අනුව මැසිඩෝනියානු ජාතිකයෙකු වූ අතර, පිලිප්ගේ උරුමක්කාරයා ලෙස ජාතික මහිමය ගැන සිහින මැව්වේය. සංස්කෘතික වශයෙන් ඔහු ග් රික ජාතිකයෙකු වූ අතර, ඇරිස්ටෝටල් විසින්ම අධ් යාපනය ලැබීය. ඔහු ...ඉලියඩ්සහඔඩිසිඔහුගේ ව් යාපාරවලදී ඔහු සමඟ" (Pfeiffer 67).

2. ඇලෙක්සැන්ඩර්ට වයස අවුරුදු 13 දී ඇරිස්ටෝටල් (ක් රි.පූ. 343) විසින් උගන්වන ලදී.

"ග් රිකයන්ට ලෝකය පාලනය කළ හැකි වුවත්, ඔවුන්ට එක් දේශපාලන සමාජයක් බවට ඒකාබද්ධ විය හැකිද?" යනුවෙන් ඇරිස්ටෝටල් වරක් පැවසීය.

"ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ අරමුණ සහ ක් රමයේ ආරම්භය මෙන්න. ඇලෙක්සැන්ඩර් විසින් ඉටු කිරීමට නියම කරන ලද කාර්යය මෙයයි, නමුත් අදහස ඇරිස්ටෝටල්ගේ වූ අතර අද දක්වාම ලෝකය පාලනය කරන්නේ ඇරිස්ටෝටල් විසිනි" (ස්තයින් 24).

3. ඇලෙක්සැන්ඩර් නැගෙනහිර දෙසට ගමන් කරයි.

අ.හෙලක්පොත්ට තරණය කර ග් රුනිකස් ගඟේදී පර්සියානුවන් පරාජය කළ අතර එමඟින් කුඩා ආසියාවට (ක් රි.පූ. 334) මාර්ගය විවෘත විය. ඔහු සර්ඩිස්, එෆීසස්, මලේටස් සහ ටාර්සස් වැනි නගර හරහා ගමන් කළේය.

බී. ඉසස්හිදී පර්සියානුවන්ගේ පරාජය ඔහුට නැගෙනහිරට යාමට හෝ දකුණට ෆීනීසියාව, පලස්තීනය සහ ඊජිප්තුවට යාමට විකල්පයක් ලබා දුන්නේය.

(1) සීදොන් ඇලෙක්සැන්ඩර්ට යටත් වූ නමුත් තීර දූපත් නගරය එයට විරුද්ධ විය. ඇලෙක්සැන්ඩර් නගරය අල්ලා ගැනීමට මාස හතක් ගත කළේය. ඔහු දැන් ප් රසිද්ධ මුහුදු මාර්ගය ඉදි කළ අතර එමඟින් බයිබල් අනාවැකිය ඉටු විය (එසෙයින් 26).

(2) "පද්දුවා නම් උත්තම පූජකයා දානියෙල්ගේ අනාවැකියෙන් (8 වන පරිච්ඡේදය) පෙන්වූ නිසා ඔහු ජේරුසලම නගරය ඉතිරි කළ බව සමස්ත රදායේ සඳහන් වේ. මෙම සමස්ත රදාය පෞරාණිකව නිවැරදිද යන්න තීරණය කිරීම දුෂ්කර ය, නමුත් අනෙකුත් යටත් කරගත් නගර විනාශ වුවද ජේරුසලම විනාශ නොවූ බව සත්‍යයකි" (ගේ රාමැකි 7).

(3) ඊජිප්තුවේ දී ඔහුට ගැලවුම්කරුවෙකු ලෙස පිළිගනු ලැබූ අතර කර්නාක්හි පාරාවෝවරයෙකු ලෙස පිළිගැනීමට ලක් විය. සාමාන්‍යයෙන් මෙමඟිස්හිදී ඔහු දෙව්වරුන්ට පූජා කළේය. ඔහු පිරමිඩ දැක ඇලෙක්සැන්ඩ් රියාව ලෙස නම් කළ මහා නගරයක් පිහිටුවීය (ක් රි.පූ. 332).

"නව ඇලෙක්සැන්ඩ් රියා නගරය මැසිඩෝනියානු ඊජිප්තුව යටත් කර ගැනීමේ කල්පවත්නා ස්මාරකය විය" (ෆයිෆර් 69).

(4) පලස්තීනය හරහා ඔහුගේ පියවර නැවත සොයා, ඔහු සිරියාව හරහා ගොස් ටයිග් රිස් ගඟෙන් ඔබ්බට නැගෙනහිර දෙසට ගොස් ගවුගමේලා සටනේදී (ක් රි.පූ. 331) දාරියස්ගේ "මහා හමුදාව" පරාජය කළේය. ඔහු පර්සියාවේ මුළු භූමියම අල්ලා ගත්තේය. "පර්සියානු අධිරාජ්‍යයේ අගනුවරවල් - බැබිලෝනිය, සුසා, පර්සෙපොලිස් සහ එක්බටානා අනූප් රාජකීයව අත්පත් කර ගන්නා ලදී" (ෆීෆර් 69).

(5) ක් රි.පූ. 330 දී දාරියස්ගේ මරණයෙන් පසු, ඇලෙක්සැන්ඩර් පදවිය භාර ගත්තේය. *බැසිලියස්* (මහා රජතුමා).

(6) ඔහු ඉන්දියාවේ පන්ජාබ් ප් රදේශය දක්වා නැගෙනහිරට ගමන් කළ නමුත් ඔහුගේ හමුදාව තවදුරටත් ඔහු පසුපස යාම ප් රතික්ෂේප කළේය.

(7) පර්සියාවේ දී ඔහු පර්සියානු ඇදුම අනුගමනය කර පෙරදිග ඒකාධිපතියෙකු ලෙස පාලනය කළේය (මෙය ඔහුගේ හෙලනික් පරමාදර්ශ සමඟ සසඳන්න!).

(8) ඔහුගේ අවසාන මූලස්ථානය බබිලෝනියේ විය. බබිලෝනිය නව වාණිජ අධිරාජ්‍යයක් අගනුවර බවට පත් කිරීමට ඔහුට විශාල සැලසුම් තිබුණි. (නමුත්, බබිලෝනිය කිසිදා ජනාවාස නොවීය යුතු බවට අනාවැකිය බලන්න, යෙසා. 13:20-22; යෙරෙ. 51:26). "කෙසේ වෙතත්, ඒ කිසිවක් සිදු නොවීය. ඇලෙක්සැන්ඩර් වසර දොළහක පාලනයකින් සහ වසර තිස් දෙකක ජීවිතයකින් පසු, ක් රි.පූ. 323 ජුනි මාසයේදී කිසියම් හදිසි හා අදහ්‍ය රෝගයකින් බැබිලෝනියේදී මිය ගියේය" (පේතෘස් 54).

එෆ්. මධ්‍ය යටරණී මුහුදක් *ඔයික්නුමින්*. ක් රි.පූ. 334 න් පසු වසරවල ග් රික විසිරීම නිසා *ඔයික්නුමින්*, 'දන්නා ජනාවාස ලෝකය' යනු වචනාර්ථයෙන් නොව, හෙලනිස්වාදය සමඟ සමපාත වන අධ්‍යයනමය අධිරාජ්‍යයක් ලෙසය. *ඔයික්නුමින්* මත සටනට ළඟා විය හැකි තාක් දුරට, ග් රික සිතුවම් සිතන ග් රික මනසක්, එහි සුදුමැලි පැහැයෙන් පිටත ඇති දේ හඳුනා ගැනීමට, ආචාර කිරීමට සහ සහයෝගී වීමට තරම් ප් රත් යාස්ථ විය. එය එවකට පිහිටුවන ලද යුදෙව් ඩයස්පෝරාවට වඩා වෙනස් වූ අතර, එය විශාල පිටසක්වල ශරීරයක් තුළ ජාලයක ස්වරූපයෙන් ප් රජාවක් ලෙස දැනුණේය. *ඔයික්නුමින්* ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ නිර්මාණය වූයේ ඔහුගේ චේතනාවෙන් නොව ඔහු කළ දෙයින්ය" (පීටර්ස් 63).

III වන.

ඇලෙක්සැන්ඩර් අධිරාජ්‍යයේ අංශය.

ඇලෙක්සැන්ඩර්ට දක්ෂ ජෙනරාල්වරු බොහෝ දෙනෙක් සිටියත්, ඔහුගෙන් පසු බලයට පත් වී ඔහු විසින් සකස් කරන ලද අධිරාජ්‍යය එකට තබා ගැනීමට තරම් ශක්තිමත් මිනිසෙකු කිසිවෙකු සිටියේ නැත. ක් රි.පූ. 323 දී ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ මරණයෙන් පසු රාජධානිය බෙදී ගියේය. ප් රමුබ ජෙනරාල්වරුන් සිව්දෙනා සහ ඔවුන් පාලනය කළ ප් රදේශ ලැයිස්තුගත කර ඇත:

- ටොලමි. ඇලෙක්සැන්ඩ් රියාව අගනුවර කරගත් ටොලමික් අධිරාජ්‍යය ඊජිප්තුව කේන්ද්‍ර කර ගත්තේය. පසුකාලීන පාලකයින් ටොලමි ලෙස හැඳින්විණි. ක්ලියෝපැට්‍රා (ක් රි.පූ. 30 දී මිය ගියේය) අවසාන පාලකයා විය.
- සෙලියුකස්. සෙලියුසිඩ් අධිරාජ්‍යය සිරියාව කේන්ද්‍ර කරගනිමින් අන්තියෝකිය අගනුවර කරගත්තේය. පාලකයන් කිහිප දෙනෙකු නම් කරන ලදී. *සෙලියුකස්*, අනෙක් අය කැඳවනු ලැබූවා *ඇන්ටියෝකස්*.
- ලිසිමැකස්. තේ රිස් සහ බිතිනියා පාලනය කළේය. මෙම අධ්‍යයනයේ දී තවදුරටත් වැදගත්කමක් නැත.

4. කැසැන්ඩර්. මැසිඩෝනියාව පාලනය කළේය. මෙම අධි යයනයේ දී තවදුරටත් වැදගත්කමක් නැත.

"ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ මරණයෙන් පසු ඔහුගේ අධිරාජ්‍යය බෙදී ගිය රාජධානි ග්‍රීක රාජධානි විය. ඒවායේ, අවම වශයෙන් අධිකරණවල සහ විශාල නගරවල ජ්‍යෙෂ්ඨ භාෂාව ග්‍රීක විය. මේ අනුව ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ ජයග්‍රහණයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ රතිඵල සංරක්ෂණය විය" (මැටෙන් 28).

IV. ශ්‍රේෂ්ඨ. ඩයස්පෝරාව

ජනාධිපතිවරයාගේ ජ්‍යෙෂ්ඨ

බයිබලය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ආයතනය යනු ජාත්‍යන්තර බයිබල් දැනුම ආයතනයේ (IBKI) වෙබ් අඩවි සහ ඩිජිටල් පොත් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලාභ නොලබන බයිබල් සේවාවකි. IBKI හි අරමුණ වන්නේ දෙවියන් වහන්සේගේ කැමැත්ත ඉගෙන ගැනීමට සහ ඉගැන්වීමට උනන්දුවක් දක්වන ඕනෑම කෙනෙකුට බයිබල් පාඩම් ලබා දීමයි.

මෙම පාඩම්වල හෝ වෙනත් ඕනෑම මූලාශ්‍රයක් රසකින් ලබාගත් පාඩම්වල නිරවද්‍ය යථාත්වය තීරණය කිරීම සඳහා ඔබේ බයිබලය අධි යයනය කරන ලෙස අපි නිර්දේශ කරමු. අදහස් බොහෝ විට ශ්‍රී රථය, ඩිජිටල්, දෘශ්‍යය, මුද්‍රිත පාඩම්, බයිබල් විවරණ; සහ දේශකයන්ගේ, දේවසේවකයන්ගේ, දේවගැතිවරුන්ගේ, පූජකවරුන්ගේ සහ රබ්බවරුන්ගේ ඉගැන්වීම් තුළ දක්නට ලැබේ.

ජාත්‍යන්තර බයිබල් දැනුම ආයතනයේ පාඩම් වල ඉදිරිපත් කර ඇති අදහස් කතුවරුන්ගේ හෝ සම්පාදකයින්ගේ අදහස් වේ. දෙවියන් වහන්සේගේ කැමැත්ත සෙවීම, දැන ගැනීම සහ කිරීම ඔබේ වගකීමක් බැවින්, ඔබ සැමවිටම සියලුම බයිබල් ද්‍රව්‍යයන්ට අදහස්, අදහස් සහ ඉගැන්වීම් සත්‍යාපනය කළ යුතුය.

ඕනෑම ඉගැන්වීමක සත්‍යතාව පරීක්ෂා කර බැලීමට, විවිධ බයිබල් පරිවර්තන කියවන්න, නුසුරු වචන හෝ වාක්‍යයන් බණ්ඩවල තේරුම ඉගෙන ගැනීමට බයිබල් ශබ්දකෝෂ සහ ශබ්දකෝෂ පරිශීලනය කරන්න.

වචන සහ වාක්‍යයන් බණ්ඩවල අර්ථය කාලයත් සමඟ වෙනස් වන බැවින් ශබ්දකෝෂ අර්ථ දැක්වීම් සමඟ ජ්‍යෙෂ්ඨ වන්න. ශබ්දකෝෂ මගින් වචන සහ වාක්‍යයන් බණ්ඩවල අර්ථය මුල් භාෂාවෙන් වර්තමාන භාවිතයට ලබා දෙන අතර එය බොහෝ විට අර්ථයෙන් වෙනස් වේ. එසේම, බහු ග්‍රීක වචන එක් ඉංග්‍රීසි වචනයකට පරිවර්තනය කළ හැකි අතර එමඟින් මුල් අර්ථය විකෘති කළ හැකිය. උදාහරණයක් ලෙස, එපීස 4 හි පේ රථයන් සහ අනාගතවක්තාවරුන් යන වචනයේ "සහ" යන වචනය ග්‍රීක වචනයෙන් පරිවර්තනය කර ඇත. දේ පේ රථයන් අනාගතවක්තාවරුන්ගෙන් වෙන් කිරීම යන්නෙහි අර්ථය, කාර්යයන් දෙකකි. දේවගැතිවරුන් සහ ගුරුවරුන් යන වචනයේ "සහ" යන වචනය ග්‍රීක වචනයෙන් පරිවර්තනය කර ඇත. කය් එහි තේරුම දේවගැතිවරුන් ගුරුවරුන් සමඟ සම්බන්ධ කිරීමයි, එක් කාර්යයකි.

දෙවියන් වහන්සේගේ ශුද්ධ වචනය වන බයිබලය අධි යයනය කිරීමේදී ඔබට මග පෙන්වීමට ඔබට ඉඩ සලසන සේකි.

බයිබලය සහ ජ්‍යෙෂ්ඨ ආයතනය ඔවුන්ගේ පාඩම් සම්පූර්ණයෙන්ම වාණිජ නොවන අරමුණු සඳහා බාගත කර ජ්‍යෙෂ්ඨ පාදනය කිරීමට අවසර දෙයි. බෙදා ගැනීමට නිදහස් වන්න, නමුත් පාඩම් වෙනස් නොකරන්න, විකිණීමට හෝ ඒවා සඳහා අය නොකරන්න.

රුන්ඩොල්ෆ් ඩන්

ජනාධිපති

IBKI.English@gmail.com

වෙබ් අඩවිය: thebiblewayonline.com

(cf. යොහන් 7:35, ග් රිකයන් අතර විසිරීම).

පිළිතුර - ඩයස්පෝරාව. මෙම යෙදුම පලස්තීනයෙන් පිටත යුදෙව්වන් විසිරී යාම විස්තර කරයි.

B. විසිරීමට හේතු.

I. ඊශ් රායෙල්වරුන්ව විවිධ රටවලට බලහත්කාරයෙන් ගෙන යන ලදී.

අ. ක් රි.පූ. 722 දී ඇසිරියාව විසින් ඊශ් රායලය යටත් කර ගන්නා ලදී.

ආ. ක් රි.පූ. 605, 597 සහ 586 දී යුදා බැබිලෝනියාව ගෙන යන ලදී.

2. රට තුළ යුද්ධ සහ සාගතය නිසා විදේශීය වාසස්ථාන වඩාත් ප් රියජනක විය (මැවෙන්, 39).

විසිරී සිටි සමහර යුදෙව්වන් තත්වය යහපත් වූ විට ඔවුන් සිටි ස්ථානයේම රැඳී සිටීමට කැමති විය (උදා.උ., එස්තර්ගේ කාලයේ යුදෙව්වන්).

ආ. යෙරෙමියාගේ කාලයේදී ඊජිප්තුවේ තාපන්හේස්, මිග්දෝල්, මෙම්ගිස් සහ පතේ රාස් දේශයේ යුදෙව් ප් රජාවන් සිටියහ (යෙරෙ. 42:14; 43:7; 44:1).

ක් රි.පූ. 5 වන සියවසේදී ඉහළ නයිල් ගඟේ පිහිටි දූපතක් වන එලිෆන්ටයින් හි යුදෙව් ජනපදයක් තිබුණි.

3. "සිරියාවේ සෙලියුසිඩ් රජවරු සුළු ආසියාවේ නගරවල යුදෙව් ජනපද දිරිමත් කළහ" (මැවෙන් 9).

4. වාණිජ යයේ වාසි ස්වේච්ඡා සංක් රමණයට හේතු වන්නට ඇත.

C. "අලුත් ගිවිසුමේ කාලය වන විට, නිජබිමේ ජීවත් වූ යුදෙව්වන්ට වඩා පලස්තීනයෙන් පිටත (සමහර විට මලියන තුනේ සිට පහ දක්වා) යුදෙව්වන් ජීවත් වූ බවට ඇස්තමේන්තු කර ඇත" (ඩ් රම්රයිට් 119).

1. පොසීෆස්ට නිරීක්ෂණය කළ හැකිය: "අපේ ජනතාවගෙන් කොටසක් නොමැති ප් රජාවක් මුළු ලෝකයේම නැත" (පොසීෆස්, ස්ට්‍රැව.ii.16.4).

2. ආසියාව සහ යුරෝපය පුරා පාවුල් සංචාරය කළ බොහෝ නගරවල යුදෙව් ප් රජාවන් සිටියහ (උදා: ක් රියා 13:14; 14:1; 16:3, 13; 17:1, 17; 18:2-4; 19:8; 28:17). මෙය මුල් ක් රිස්තියානි ධර්මයට විශාල ප් රතිලාභයක් ලබා දුන්නේය!

වි. පොටෝලමස් යටතේ සිටින යුදෙව්වන්.

A. පලස්තීනය පොලමිවරුන්ගේ පාලනය යටතට පත් විය (ක් රි.පූ. 320-198)

ආ. මෙම කාලය තුළ යුදෙව්වන් හොඳින් ජීවත් වූ බවක් පෙනෙන්නට තිබුණි. බොහෝ දෙනෙක් ඊජිප්තුවට ගෙන එන ලදී, නැතහොත් ස්වේච්ඡාවෙන් පැමිණියහ.

ඇලෙක්සැන්ඩ් රියාවේ යුදෙව්වන් විශාල ජනගහනයක් ජීවත් වූහ.

C. පොලමි ගිලඩෙල්ෆස්ගේ පාලන සමයේදී (ක් රි.පූ. 285-246) හෙබේ රටේ ශුද්ධ ලියවිලිවල ග් රික පරිවර්තනය ආරම්භ විය. එය සෙප්ටුඅජින්ට් ලෙස හැඳින්විණි. හෙලනිස්වාදය දැන් කොතරම් ප් රවලිත වීද යත් යුදෙව්වන් ග් රික භාෂාව කතා කිරීමට පටන් ගත්හ.

1. ඇරිස්ටියස්ගේ ලිපිය, ක් රි.පූ. 100 දී පමණ ලියන ලද අතර, පොලමි ගිලඩෙල්ෆස්ගේ මාලිගාවේ නිලධාරියෙකු විසින් ලියන ලදැයි කියනු ලැබේ (ඔහුගේ පාලන සමය සටහන් කර ගන්න!). එහි සඳහන් වන්නේ පරිවර්තන කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා පෙරුසලමේ උත්තම පූජකයා විසින් ගෝත් ර 12 න් එක් එක් ගෝත් රයෙන් වැඩිමහල්ලන් හය දෙනෙකු තෝරා ගත් බවයි.

2.. සෙප්ටුඅජින්ට් අක්ෂරය LXX (රෝම ඉලක්කම් වලින් 72 ට ආසන්නතම වටකුරු අංකය) මගින් නම් කර ඇත.

3. LXX බොහෝ විට ඊජිප්තුව යුදෙව්වන්ගේ කෘතියක් විය හැකිය.

4. මෙයින් අදහස් කළේ ග් රික භාෂාව කියවන සෑම කෙනෙකුටම ශුද්ධ ලියවිලි කියවිය හැකි බවයි. එමඟින් හෙබේ රටේ භාෂාව කියවිය නොහැකි දහස් ගණනකට මෙසියස් පිළිබඳ අනාවැකි ලබා ගත හැකි විය.

5. අළුත් ගිවිසුමේ සඳහන් ගිවිසුමේ උපුටා දැක්වීම් වලින් අඩකට වඩා LXX වලින් වේ. ඉතියෝපියාවේ මිනිසා ග් රික බයිබලයේ යෙසායාගේ පොත කියවමින් සිටියේය (ක් රියා 8:32).

වි. සෙලියුසිඩ් යටතේ සිටින යුදෙව්වන්.

ඒ. පලස්තීනයේ ටොලමීන් පාලන සමයේදී සෙලියුසිඩ්වරුන් සහ ටොලමීවරුන් නිතර සටන් කළහ. ක් රි.පූ. 198 දී බනියාස් සටනේදී පරාජයට පත් වූ අතර, සෙලියුසිඩ්වරු පලස්තීනයේ පාලනය සියතට ගත්හ.

බී. සෙලියුසිඩ් පාලකයින් අතරට "මහා" III වන ඇන්ටියෝකස් (ක් රි.පූ. 223-187), සෙලියුකස් IV (ක් රි.පූ. 187-175) සහ ඇන්ටියෝකස් IV (ක් රි.පූ. 175-164) ඇතුළත් විය.

සී. ඇන්ටියෝකස් IV "එපිෆානිස්" (දීප්තිමත් තැනැත්තා) යන අන්වර්ථ නාමයෙන් හඳුන්වනු ලැබූ නමුත් සමහරුන් ඔහුව "එපිමානෙස්" (ද පිස්සෙක් නොහොත් මෝඩයෙක්). ඔහු හෙලනිස්වාදයට දැඩි භක්තිකයෙකු වූ අතර ඔහුගේ දර්ශනය ඔහුගේ සියලු යටත්වැසියන් මත පැවතීමට උත්සාහ කළේය.

D. යුදෙව්වන් අතර එදිරිවාදිකම්. "යුදෙව්වන් අතර, 'ඕනියාස්ගේ නිවස' (රීපීප්තු හිතවාදී) සහ 'ටෝබියාස්ගේ නිවස' (සිරියානු හිතවාදී) ලෙස කොටස් දෙකක් වර්ධනය විය. සිරියානු රජු වන ඇන්ටියෝකස් IV හෝ එපිෆානිස් (ක් රි.පූ. 175-163) යුදෙව් උත්තම පූජක ඕනියාස් III වෙනුවට ඕනියාස්ගේ සහෝදරයා වන හෙලනිස් ජාතික පේසන් පත් කළේය, ඔහු ජෙරුසලම ග් රික නගරයක් කිරීමට සැලසුම් කළේය" (ග්‍රන්ථ රි 5).

1. ෆයිෆර් මෙම කාල පරිච්ඡේදය ඊශ් රායලයේ අඳුරුතම එකක් ලෙස විස්තර කරයි: "බලහත්කාරයෙන් රට හෙලනීකෘත කිරීමට ක් රමානුකූල උත්සාහයක් ගන්නා ලදී. සෙලියුසිඩ් අධිරාජ්‍යයේ සියලුම ජාතින් එක් ජනතාවක් බවට ඒකාබද්ධ කිරීමට ආඥාවක් ඉල්ලා සිටියේය. ග් රික දෙව්වරුන් සියලු දෙනා විසින් වන්දනාමාන කළ යුතු විය.

"නියෝගය ක් රියාත්මක කිරීම අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා වැඩිහිටි ඇතීනියානු දාර්ශනිකයෙකු ජෙරුසලමට යවන ලදී. ඔහු ඊශ් රායලයේ දෙවියන් බ් රහස්පති සමඟ හඳුනා ගත් අතර, දේවමාළිගාවේ පූජාසනය මත මල් යාදෘෂ්ටික දෙවියෙකුගේ රූවුල වටාගත් දූපයක්, සමහරවිට ඇන්ටියෝකස්ගේ සමානකමක් ඇතිව, පිහිටුවන ලෙස නියෝග කළේය. යුදෙව්වන් මෙය 'පාළු කිරීමේ පිළිකුල' ලෙස ජනප් රියව කතා කළහ. "ග් රික සොල්දාදුවන් සහ ඔවුන්ගේ පෙම්වතුන් දේවමාළිගාවේ උසාවිවලට අශෝභන මල් යාදෘෂ්ටික වාරිත් ර ඉටු කළහ. පූජාසනය මත උරන් පූජා කරන ලදී. බැකස්ගේ නමස්කාරය හා සම්බන්ධ බිමත් මංගල් යය අනිවාර්ය කරන ලදී. ඊට ප් රතිවිරුද්ධව, මරණ දඬුවම යටතේ යුදෙව්වන්ට වර්මච්ඡේදනය, සබත් සැමරීම හෝ යුදෙව් වර්ෂයේ මංගල් යයන් සැමරීම තහනම් කරන ලදී. හෙබේ රටේ ශුද්ධ ලියවිලිවල පිටපත් විනාශ කිරීමට නියෝග කරන ලදී" (ෆයිෆර් 81).

2. ග් රික සිරිත් විරිත් කිහිපයක් පිළිබඳව ග්‍රන්ථ රි මෙසේ විස්තර කරයි: "යාබද් ධාවන පථයක් සහිත වී යායාම ශාලාවක් ඉදිකරන ලදී. එහි යුදෙව් තරුණයන් ග් රික විලාසිතාවෙන් නිරුවතින් වී යායාම කළ අතර එය භක්තිමත් යුදෙව්වන්ගේ කෝපයට හේතු විය. ධාවන පථ ධාවන තරඟ ආරම්භ වූයේ මල් යාදෘෂ්ටික දෙව්වරුන්ට ආයාචනා කිරීමෙනි, යුදෙව් පූජකයන් පවා එවැනි සිදුවීම්වලට සහභාගී විය. හෙලනිකරණයට ග් රික සිනමාහල්වලට පැමිණීම, ග් රික ඇඳුම් පැළඳුම් භාවිතා කිරීම, වර්මච්ඡේදනයේ සලකුණු ඉවත් කිරීම සඳහා සැත්කම් සහ ග් රික නම් සඳහා හෙබේ රටේ භාෂාව හුවමාරු කිරීම ද ඇතුළත් විය" (5).

ඊ. හෙලනිකරණ උත්සාහයන්ට විරුද්ධ වූ යුදෙව්වන් හැඳින්වූයේ *හසිඩිම්* නම *හසිඩිම්* එහි තේරුම භක්තිමත්." ඔවුන් ප් රතිරෝධක වී යාපාරයක් වර්ධනය කර ගත් අතර ඕනඩොක්ස් යුදෙව් ආගම ආරක්ෂා කිරීමට උත්සාහ කළහ. හසිඩිම්වරු පරිසිවරුන්ගේ පූර්වගාමීන් වූහ.

ක් රි.පූ. 170 දී එෆ්. ඇන්ටියෝකස් එපිෆානිස් රීපීප්තුවට ආක් රමණය කළේය. එසේ කිරීමට පෙර ඔහු ඔහු වෙනුවට පේසන් උත්තම පූජක තනතුරෙන් ඉවත් කළේය. මෙනෙලස් යනු බෙන්ජමින් ගෝත් රයේ (පූජකයින් ලෙව්ගෙන් විය යුතුය!) හෙලනිකරණ යුදෙව්වෙකු වූ අතර ඔහු ඉහළ කප්පම් ගෙවීය.

1. ඇන්ටියෝකස් රීපීප්තුවේදී මරා දැමූ බවට ජෙරුසලමට ආරංචියක් ලැබිණි. පේසන් ඉක්මනින් ජෙරුසලමට ගොස් මෙනෙලාවුස්ව බලයෙන් පහ කළේය. (වාර්තාව අසත්‍ය ය විය.)
2. රීපීප්තුවට දෙවන ආක් රමණයකින් පසු (ක් රි.පූ. 168 පමණ), රීපීප්තුවට ඇති සියලුම හිමිකම් අත්හැරීමට රෝමවරුන් විසින් ඇන්ටියෝකස්ට බලපෑම් කරන ලදී. ඔහු යුදෙව්වන් කෙරෙහි තම කලකිරීම ප් රකාශ කළේය.
අ. මෙය දේවමාළිගාවේ පූජාසනය මත වපුරෙකු පූජා කළ අවස්ථාවයි. විරුද්ධ වූ යුදෙව්වන් මරණයට පත් කරන ලදී. අ. මැකබියානු කැරැල්ල ආරම්භ විය.
3. ගේ රාමැකි එකල යුදෙව්වන්ගේ ආත්මය විස්තර කරයි: "සෙලියුසිඩ් නොදැන, ඔවුන් යුදෙව්වන් අතර ජාතිකවාදී ආත්මයක් ඇති කර තිබුණි. පීඩාවෙන් හා වසර ගණනාවක අන් යජාතික ආධිපත්‍ය යටතේ හෙමිබත් වී සිටි ඔවුන් යාච්ඤා කර නිදහස් වීමට කුමන්ත් රණය කළහ. මෙම අධීෂ්ඨානය මැකබියානු කැරැල්ල ඇති කළා පමණක් නොව යුදෙව් ආගම පුරා පැතිර ගියේය.

"බාර්-කොල්බා (ක් රි.ව. 135) කාලය දක්වා නව ගිවිසුමේ යුගයට වින්තනය යොමු විය. ඕතඩොක්ස් ජාතිකයන් අතර අන් යජාතික යුද යන්ත් රය බිඳ දමන මිලිටරි, දේශපාලනික මෙහිසස්වරයෙකු සඳහා ආශාවක් වර්ධනය විය. මේ නිසා බොහෝ දෙනෙක් යේසුස් වහන්සේගේ ඉගැන්වීම් සහ ක් රියාවන් ගැන කලකිරී සිටියහ" (10). පාවුල් සහ බානබස් අන්තියෝකියෙන් පිටත්ව ගියහ (ක් රියා 11:19-26).

G. මෙම කාල පරිච්ඡේදය පිළිබඳ බයිබලානුකූල අනාවැකි සඳහා දානියෙල් 8-11 බලන්න. *දානියෙල්ගේ අනාවැකිය, එඩ්වඩ් ජේ. යන්ග් විසින් රචිත, විමසා බැලීමට හොඳ විවරණයකි.*

VII. මැකබ්වියානු කැරැල්ල.

ක් රි.පූ. 168 දී දේවමාළිගාව කෙලෙසීමෙන් පසුව පවා, ඇන්ටියෝකස් එපිෆානිස් යුදෙව්වන් කෙරෙහි කෝපය ගොඩගැසීම දිගටම කරගෙන ගියේය.

ආ. මැකබ්වියානු කැරැල්ල.

1. ජෙරුසලමට වයඹ දෙසින් පිහිටි ගම්මානයක් වන මෝඩින්හිදී, සිරියානුවන් මතනියස් නම් මහලු පූජකයෙකුට මිථ්‍යා දෘෂ්ටිකෝණයෙන් පූජාවක් ඔප්පු කිරීමට බල කිරීමට උත්සාහ කළහ. පූජකයා එය ප්‍රතික්ෂේප කළ නමුත් තවත් යුදෙව්වෙකු පූජාව ඔප්පු කිරීමට ස්වේච්ඡාවෙන් ඉදිරිපත් විය. මතනියස් යුදෙව්වා සහ සිරියානු නිලධාරියා මරා දැමීය. එක රුයකින් මතනියස් ජාතික වීරයෙකු බවට පත්විය. ඔහු හස්මොන්ගේ (හෝ අස්මෝනියස්ගේ) පවුලෙන් පැවත එන්නෙකි. මෙසේ හස්මෝනියානුවන් ආරම්භ විය.
2. මතනියස්ට පසුත් පස් දෙනෙක් සිටියහ: ජෝන්, සීමොන්, යූදස් (මැකබ්වියස් යන වාසගම), එලියේසර් සහ ජොනතන්.
3. මතනියස් පවුල, අනෙකුත් අන්තවාදීන් සමඟ එකතු වී, සිරියානුවන් සමඟ ගරිල්ලා යුද්ධයක් දියත් කළේය.
4. මතනියස්ගේ මරණයෙන් ටික කලකට පසු, නායකත්වය මැකබ් යූදස් ("මිටිය") වෙත වැටුණි.
5. මැකබ්වියවරු (යූදස්ගේ අනුගාමිකයන්) ජෙරුසලමට ගොස්, දේවමාළිගාවට ඇතුළු වී, මිථ්‍යා දෘෂ්ටිකෝණයෙන් නමස්කාරයේ සාක්ෂි ඉවත් කර, දෙවියන් වහන්සේට නව පූජාසනයක් ඉදිකර, සියුස්-ඇන්ටියෝකස්ගේ ප්‍රතිමාව කුඩු කර දැමූහ. ඔවුන් දින අටක කැප කිරීමේ මංගල් යයක් හෝ හතූක්කා නොහොත් ආලෝක මංගල් යය සැමරූහ. ඇන්ටියෝකස් විසින් කෙලෙසා දැමීමෙන් හරියටම වසර තුනකට පසු, ක් රි.පූ. 165 කිස්ලේව් (දෙසැම්බර්) 25 වන දින මංගල් යය ආරම්භ විය.
- අ. කැප කිරීමේ මංගල් යය යුදෙව්වන් විසින් වාර්ෂිකව සමරනු ලැබීය.
- ආ. මෙම මංගල් යයේදී යේසුස් වහන්සේ අවම වශයෙන් එක් වරක්වත් ජෙරුසලමේ සිටියේය (යොහන් 10:22). 6. ක් රි.පූ. 161 දී සිරියානුවන් සමඟ තවත් සටනකදී යූදස් යුධ පිටියේදී මිය ගියේය.
7. මැකබ්විය සහ/හෝ ඔවුන්ගෙන් පැවත එන්නන් විසින් භාවිතා කරන ලදැයි සැලකෙන මෝඩින් හි සුසාන ග්‍රහාවක් සොයා ගැනීම 1995 නොවැම්බර් මාසයේදී වාර්තා විය.

C. යූදස්ගේ අනුප් රාජනිකයින්.

1. ජොනතන් සිරියානු ජෙනරාල්වරයෙකු විසින් ඝාතනය කරන තෙක් ක් රි.පූ. 161 සිට 142 දක්වා නායකත්ව තනතුරක් දැරීය.
2. සයිමන් ඔහුගේ සහෝදරයාගෙන් පසු ක් රි.පූ. 142 සිට 135 දක්වා රජ විය. ඔහුගේ නායකත්වය අතරතුර, සිරියානුවන් විසින් යුදෙව්වන්ට බදු වලින් නිදහස් වීමක් ලබා දී ඔවුන්ගේ නිදහස ප්‍රධාන කරන ලදී. සයිමන් උත්තම පූජකයා බවට පත් කරන ලදී. උත්තම පූජකත්වය දැන් හස්මෝනියානු පරම්පරාවේ පාරම්පරික විය. "එසේ නම්, මෙහිදී අපට පෙනෙන්නේ සිවිල් ප්‍රධානියා සහ හමුදා නායකයා එකවර උත්තම පූජකයා වූ ස්වාධීන යුදෙව් රාජ්‍යයක මතුවීමයි" (රසල් 31). සයිමන් ඔහුගේ බෑණා වන ටොලමි විසින් මරා දමන ලද අතර ඔහුගේ පුත් ජෝන් හිර්කනස් උත්තම පූජකයා බවට පත්විය.

VIII. හස්මෝනියන් රාජවංශය (ක් රි.පූ. 135-63)

පිළිතුර - යුදෙව් ඉතිහාසය මැකබ්වියානු සහ හස්මෝනියානු යුගවලට බෙදීම අත්තනෝමතිකයි. සමහර විද්වතුන් "මැකබ්වියානු" යන්න යූදස් සහ ඔහුගේ සහෝදරයන් දෙදෙනාට සීමා කිරීමෙන් වෙනස සිදු කරයි. "හස්මෝනියන්" යන පදය මැකබ්වියානු පැවත එන්නන් පස් දෙනා විස්තර කරයි.

1. ජෝන් හිර්කනස් (ක් රි.පූ. 135-104). ජෝන් හිර්කනස් සිරියාව සමඟ ගිවිසුමකට එළඹුණි. හෙලනිස්ට්වරු යුදෙව් ප්‍රජාවේ පක්ෂපාති පුරවැසියන් බවට පත්විය.
- අ. හෙලනිස්ට් පක්ෂයේ පරමාදර්ශ සද්දුසිවරුන්ගේ පක්ෂය තුළ විරස්ථායි විය.

ආ. හසිඨිත්වරු පරිසිවරුන්ගේ පක්ෂය තුළ වරස්ථායී කරන ලදී. ජෝන් හිරිකනස්ගේ පාලන සමයේදී (ෆයිෆ් 98) පක්ෂ පළමු වරට සඳහන් වේ.

ඇ. ක් රි.පූ. 129 දී නිදහස ලබා ගත් අතර රෝම සෙනෙට් සභාව විසින් එය තහවුරු කරන ලදී.

ඈ. "හිරිකනස් වහාම තම භූමිය පුළුල් කිරීමට පටන් ගත්තේය. නිදසුනක් වශයෙන්, දකුණේ ඔහු ඉදුම්යාව අල්ලා ගත් අතර, එහි වැසියන්ට වරම්වේෂ්ඨනය කිරීමට බල කළේය; උතුරේ ඔහු සමරිතානු භූමිය අල්ලා ගත් අතර, ගෙරිසිම් කන්දේ (සමරිතානුවන්ගේ) ප් රතිවාදී දේවමාළිගාව විනාශ කළේය" (රසල් 32). "මතියස්ගේ මුහුදුපුරෙකු යුදෙව් අව් මගින් යටත් කරගත් ජනතාවකට ආගමික අනුකූලතාව බලහත්කාරයෙන් යටත් කර ගැනීම පිළිබඳ සිතුවිල්ලේ යම් උත්ප් රාසාත්මක දෙයක් තිබේ! බොහෝ ඓතිහාසික සමාන්තරයන් ඇද ගත හැකිය. ජීවිතයන් බොහෝ විට ජීවිකයින් බවට පත්වේ" (ෆීෆ් 98).

ඉ. හස්මෝනියන්වරු උත්තම පූජකත්වය අත්පත් කරගත් අතර එය වඩ වඩාත් ලෞකික හා ආගමික නොවන බවට පත් විය.

2. ඇරිස්ටෝබුලස් (ක් රි.පූ. 104-102). ජෝන් හිරිකනස්ගේ වැඩිමහල් පුත් රයා ඔහුගේ හෙබේ රජු තම වන පුදාට වඩා ඔහුගේ ග් රික නමට කැමති විය. ඔහු තම සහෝදරයන් තිදෙනා සිරගත කළේය.

අ. ඔහු තම පියා විසින් ආරම්භ කරන ලද භෞමික ව් යාප්තිය දිගටම කරගෙන ගියේය.

ආ. ඔහු "රජ" යන පදවි නාමය ලබා ගත්තේය.

3. ඇලෙක්සැන්ඩර් ජැනේයස් (ක්රි.පූ. 102-76). ජෝන් හිරිකනස්ගේ පුතා.

අ. ජැන්නස් භෞමික ව් යාප්තියේ ප් රතිපත්තිය දිගටම කරගෙන ගියේය. "යුදෙව් රාජ් යයේ ප් රමාණය දාවත් සහ සලමොන්ගේ තේජාන්විත දිනවල ප් රමාණයට සමාන විය" (ෆයිෆ් 99).

ආ. හස්මෝනියන්වරු සමුද් රිය බලවතෙකු වීමට උත්සාහ කළහ. මෝඩින් අසල පවුලේ සොහොන් ගෙය මත නැව් මුර්තිමත් කරන ලද අතර කාසිවල නිරූපණය කරන ලදී.

උ. පරිසිවරුන් සහ හස්මෝනියන්වරුන් අතර හේදයක් ඇති විය. ජැනයිස් දේවමාළිගාවේ රජ-පූජක ලෙස සේවය කරමින් සිටියදී පූජාසනය මත නොව ඔහුගේ පාදවලට වතුර වත් කිරීමෙන් පසු විවෘත සිවිල් යුද්ධයක් ඇති විය. ජැනයිස්ට එරෙහි සටනකට තමන් හා එක්වන ලෙස පරිසිවරු සිරියාවේ රජුගෙන් ඉල්ලා සිටියහ. "හසිඨිත්වරුන්ගේ පරම්පරාව මැකබ්ස්ගේ පරම්පරාවට එරෙහිව තමන්ට උදව් කරන ලෙස ඇන්ටියෝකස් එපිෆනීස්ගේ පරම්පරාවෙන් ඉල්ලා සිටියහ" (ෆීෆ් 100). අමුතු සගයන්! පසුව පරිසිවරු සිරියානුවන් අතහැර ජැනයිස්ගේ ආධාරයට ගියහ. ඔහු එතරම් පැහැදුනේ නැත. යුද්ධය අවසන් වූ විට ඔහු සද්දසියන් නායකයින් සඳහා හෝජන සංග් රහයක් ලබා දුන් අතර අමුත්තන් ඉදිරියේ පරිසිවරුන් 800 දෙනෙකු කුරුසියේ ඇණ ගසනු ලැබීය.

4. ඇලෙක්සැන්ඩ් රා (ක් රි.පූ. 76-67). තම සැමියා විසින් රුචිත ලෙස පත් කරන ලද ඇලෙක්සැන්ඩර් ජැන්නස්ගේ බිරිඳ.

අ. ඇය ඇගේ පුත් හිරිකනස් H උත්තම පූජකයා ලෙස පත් කළාය.

ආ. හිරිකනස් පරිසිවරුන්ට පක්ෂපාත විය.

ඇ. බාල පුත් රයා වන ඇරිස්ටෝබුලස්ට රජ වීමට අවශ් ය විය. සද්දසිවරු ඔහු තුළ ශූරයෙකු සොයා ගත්හ.

5. ඇරිස්ටෝබුලස් II (ක් රි.පූ. 66-63). ඔහුගේ මවගේ මරණයෙන් පසු, ඔහු හිරිකනස් පරාජය කර ඔහුට ධුරය අත්හැරීමට බල කළේය. ඇරිස්ටෝබුලස් රජු සහ පූජක යන දෙකම විය.

ආ. හස්මෝනියන්වරුන්ගේ අවසානය සහ රෝමයට ඇතුල් වීම.

"හස්මෝනියන්වරුන්ගේ කතාව අවසන් වන්නේ ඉඩුම්යාවේ ආණ්ඩුකාර ඇන්ටිපේටර් කෙනෙකුගේ වාර්තාවෙනි, ඔහු පිටුවහල්ව සිටියදී හිරිකනස්ට තම සහෝදරයා ධුරයෙන් ඉවත් කිරීමට දිරිගැන්වීය. අරාබි පාලකයෙකු වූ III වන අරෙටස්ගේ සහාය ඇතිව ඔහු ජෙරුසලමේ ඇරිස්ටෝබුලස් වටලෑවේය. රෝමය පලස්තීන කටයුතුවලට මැදිහත් වීමට තීරණය කළේ මේ අවස්ථාවේදීය. පොම්පේ තම ජෙනරාල් ස්කොරස් නැගිටීම මැඩපැවැත්වීම සඳහා යැවූ අතර ඔහු අල්ලස් මගින් ඇරිස්ටෝබුලස්ට සහාය විය. ක් රි.පූ. 63 දී. ඇරිස්ටෝබුලස්ගේ සැලසුම වලට බිය වූ පොම්පේ පෞද්ගලිකව ජෙරුසලමට පහර දී එය යටත් කර ගත් අතර, දේවමාළිගාවට සහ ශුද්ධස්ථානයට පෞද්ගලිකව ඇතුළු විය. ඇරිස්ටෝබුලස් රෝමයට වහල්භාවයට ගෙන යන ලදී. හිරිකනස් උත්තම පූජක තනතුරේ ස්ථිර කරන ලද අතර දැන් සිරියාවේ පළාතට එකතු කරන ලද යුදයේ එන්තාර්ක් ලෙස පත් කරන ලදී" (රසල් 34-35).

කවච. පලස්තීනයේ රෝමානුවන්.

A. පුරාවෘත්තයට අනුව රෝමය, ක් රි.පූ. 753 දී රොමුලස් සහ රෙමස් විසින් ආරම්භ කරන ලදී.

1. කාර්තථිනියානුවන් සමඟ යුද්ධ තුනකට පසු, ක් රි.පූ. 146 දී රෝමය බටහිර මධ්‍ය යටත්විජය මුහුදේ පාලනය ලබා ගත්තේය. (මේවා පන්ක් යුද්ධ ලෙස හැඳින්විණි.)
2. රෝම පාලනය ඉක්මනින්ම මැසිඩෝනියාව, කොරින්තිය සහ මුළු අකාසාව පුරා ව්‍යාප්ත විය.
3. "ක් රි.පූ. 133 දී, පර්ගමන් රජු වූ ඇටයින්ස්, ඔහුගේ හූමිය රෝමවරුන්ට පවරා දුන්නේය. ආසියාවේ රෝම පළාත එවකට සංවිධානය විය" (ෆයිෆර් 104).
4. ක් රි.පූ. 64 වන විට, රෝම ජෙනරාල් පොම්පේ, සිරියාවේ සෙලියුසිඩ් ආධිපත්‍යය අවසන් කළේය. එම ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය තවත් රෝම පළාතක් ලෙස ඇතුළත් කරන ලදී.

B. රෝම ජෙනරාල් පොම්පේ, හිර්කනස් සහ ඇරිස්ටෝබුලස් අතර සිවිල් ආරවුලට මැදිහත් විය. ඔහු යුදයේ ජනවාර්ගික නායකයා ලෙස පත් කරන ලද හිර්කනස්ගේ පැත්ත ගත්තේය. 1. යුදය සිරියාවේ රෝම පළාතේ කොටසක් බවට පත් විය. 2. හිර්කනස් යුදය, ගලීලය, ඉයුදියාව සහ පෙරියාව පාලනය කළේය. ඔහු රෝමයට වාර්ෂිකව කප්පත් ගෙවීය.

ක් රි.පූ. 31 දී ඇක්ටියම් සටනේදී ඇන්ටනි පරාජයට පත් විය. හෙරොද් ඔක්ටේවියන්ට දැන් දැනුම් දුන්නේ ඇන්ටනිට පෙන්වූ පක්ෂපාතිත්වයෙන්ම ඔහුට සේවය කරන බවයි.

1. හෙරොද් ඔක්ටේවියන්ට ඊජිප්තුව ආක් රමණය කිරීමේදී සහාය විය. ඒ වෙනුවට, ඔහුට "ජෙරිකෝව, ගඩාරා සහ සමාරිය යන නගර, ගාසා, ජොර්ජා සහ ස්ව් රැටෝගේ කුළුණ යන ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය සමඟින් ලැබුණි, එය පසුව සිසේරියාව බවට පත් විය" (ටෙනි 50).
2. හෙරොද්ගේ සහයෝගය ඇතිව, නැගෙනහිර රෝම පාලනය අවසානයේ සම්පූර්ණ විය.

"ඔහුගේ (හෙරොද්ගේ) මරණය දක්වා පලස්තීනය නාමිකව ස්වාධීනව පැවතුනද, එහි සැබෑ ස්වෛරීභාවය සිරියාවේ රෝම ලෙජේට්වරයාගේ අත්පත් සහ පසුව ජේ රාකියුරේට්වරුන්ගේ අණ යටතේ පැවතුනි. නව ගිවිසුමේ කාලය පුරාම රෝමයේ සෙවනැල්ල දේශය මත වැටුණු අතර, එහි ජීවිතය සහ ආරක්ෂාව යටතේ ක් රිස්තියානි ධර්මය බිහි වී සමෘද්ධිමත් විය" (ටෙනි 50-51).

x. ෧෧5 වරයන්.

A. ඉයුදියානු ජාතිකයෙකු වූ ඇන්ටිපේටර්ගේ පුත් මහා හෙරොද් ක් රි.පූ. 74 දී උපත ලැබීය.

1. වයස අවුරුදු 25 දී ඔහුගේ පියා විසින් ඔහුව ගලීලයේ ආණ්ඩුකාරයා ලෙස පත් කරන ලදී.
2. ඔහු ක් රි.පූ. 37 සිට 4 දක්වා යුදෙව්වන්ගේ රජු ලෙස රජකම් කළේය.
3. ග්‍රන්ඩ් රි හෙරොද් ගැන මෙසේ විස්තර කරයි: "හෙරොද් කුමන්ත් රණකාරී, ඊර්ෂ් යා සහගත සහ කෲර විය; ඔහු තමාගේම භාර්යාවන් දෙදෙනෙකු සහ අවම වශයෙන් ඔහුගේම පුතුන් තිදෙනෙකු මරා දැමීය. මතෙව්ගේ උපත පිළිබඳ වාර්තාවට අනුව (පරිව්ජේදය 2) බෙන්ලෙහෙමේ ප්‍රදර්ශන සාතනය කළේ ඔහුය. ඔහුට වරක් පැවසුවේ තම පුතාට වඩා හෙරොද්ගේ උරා වීම හොඳ බවයි (උරා සහ පුතා සඳහා ග් රික වචන බොහෝ දුරට සමාන බැවින් වචන මාලාවක්). නමුත් හෙරොද් දක්ෂ පාලකයෙකු සහ දක්ෂ දේශපාලනඥයෙකු ද වූ අතර, රෝම රජයේ ඉහළම තලයේ බලය සඳහා වූ අරගලවලින් බේරීමට සමත් විය" (ග්‍රන්ඩ් රි 12-13).
4. හෙරොද් භක්ෂෝනියානුවන්ගෙන් පැවත එන මරියමන් සමඟ විවාහ වූ අතර, එමඟින් ඔහුගේ සිංහාසනයට ඇති අයිතිය ශක්තිමත් විය.
5. හෙරොද්ගේ ශේ ර්ෂ්ඨතම ජයග්‍රහණය වූයේ ඔහුගේ ඉදිකිරීම් වැඩසටහනයි. ඉදිකිරීම් ව්‍යාපෘතිවලදී ඔහු කුඩා ඔහුට ස්කන්ධයක් බව ඔප්පු කළේය. සීසර්ගේ ගෞරවයට පාත්‍ර වූ දෙයක් නොමැතිව, අරමුණ සඳහා සුදුසු ස්ථානයක් රාජ්‍යයේ නොතිබූ බව පොසීෆස් අපට දන්වයි. (යුදෙව් යුද්ධ 1.21.4). වැඩසටහනට පහත සඳහන් දෑ ඇතුළත් විය:
 - a. සමාරිය. ඔහුට ස්ව් ගෞරවයක් වශයෙන් සෙබාස්ට් ලෙස නම් කරන ලදී. "ඔහුගේ පුළුල් ගොඩනැගිලි මෙහෙයුම්, ඔහු අධිරාජ්‍යයාගේ නිකාය දිරිමත් කළ බවට කරන ලද තර්කයට සහාය වේ, මන්ද ඔහු පලස්තීනය පුරා ඉදිකරන ලද බොහෝ දේවාල සියල්ලම සීසර්ට කැප කරන ලදී" (රසල් 37).
 - ආ. ජෙරුසලම. බිත්ති ශක්තිමත් කර, කුළුණු 3ක් ඉදි කළේය; ඇන්ටෝනියා බලකොටුව (මාර්ක් ඇන්ටනිට ගෞරව කිරීම සඳහා නම් කරන ලදී); දේවමාළිගා වේදිකාව; දේවමාළිගා ජ්‍යෙෂ්ඨතාවය වටා බිත්ති (යුදෙව්වන්ගේ බටහිර පවුර හෝ වැලපීමේ පවුර); දේවමාළිගාව නැවත ගොඩනඟන ලදී; රඟහලක්; ඇමරිකියේටරයක්.

(1) දේවමාළිගාවේ වැඩ කටයුතු ක් රි.පූ. 20/19 දී ආරම්භ කරන ලදී. දේවමාළිගාවේ ඉදිකිරීම් වසර 1 1/2 කින් නිම කරන ලදී; තවත් වසර 8 ක් අධිකරණ කටයුතු සඳහා ගත කරන ලදී.

(2) ක් රිස්තුස් වහන්සේගේ දේවසේවය අතරතුර අවට ගොඩනැගිලිවල වැඩ තවමත් සිදුවෙමින් පැවතුනි (cf. යොහන් 2:20-22).

(3) ක් රි.ව. 70 දී ටයිටස් විසින් විනාශ කිරීමට වසර කිහිපයකට පෙර, නඩුකාර ඇල්බිනස් (ක් රි.ව. 62-64) ගේ කාලයේ දී වැඩ නිම කරන ලදී.

c. හෙරෝඩියන් යුගයේ අනෙකුත් නටබුන් අෂ්කෙලොන්, හෙරෝඩියම්, මසාඩා, මැකේරස්, පේරිකෝ, යන ස්ථානවල දැකිය හැකිය.

සිසේරියාව සහ පලස්තීනයේ අනෙකුත් ස්ථාන.

6. ළදරු ජේසුස් වහන්සේ මරණයට පත් කිරීමට උත්සාහ කළ තැනැත්තා ලෙස හෙරෝද් අපකීර්තියට පත්වේ.

7. හෙරෝද් ක් රි.පූ 4 දී බඩවැල් පිළිකාවක් සහ ජල බිඳිති රෝගයකින් මිය ගියේය.

8. වාල්ස් ෆයිෆර් පවසන්නේ හෙරෝද් "ලෝකයේ මහා අසාර්ථකත්වයන්ගෙන් එකක් ලෙස ඉතිහාසයට එක්විය යුතු බවයි. ළදරු ජේසුස් වහන්සේට පවා ඔහු ඊර්ෂ් යා කිරීම, ලෞකික ස්වෛරීභාවය සඳහා ඇති ආශාව මිනිසෙකු නොමඟ යැවිය හැකි ප් රමාණය පෙන්නුම් කරයි" (110).

ආ. හෙරෝද්ගේ අනුප් රාජ්‍යකයින්.

1. ඔහුගේ පුත්‍ර. ඔවුන්ට ඔහුගේ හැකියාව සහ අභිලාෂය නොතිබුණි.

අ. ආර්කෙලස් — යුදයේ එන්නාර්ක් — ක් රි.පූ. 4 සිට ක් රි.ව. 6 දක්වා (මතෙව් 2:22).

ආ. හෙරෝද් ෆිලිප් (ක්ලියෝපැට්රාගේ පුත්) - ටෙට්රාක් ඔෆ් ඉට්රියා සහ ට් රැකොනිටස් - ක් රි.පූ 4 සිට ක් රි.ව. 34 (ලුක්. 3:1).

c. හෙරෝද් ඇන්ටිපාස් - ගලීලයේ ටෙට් රාර්ක් - ක් රි.පූ 4 සිට ක් රි.ව. 39 දක්වා.

(1) පිලිප්ගේ බිරිඳ (මරියමේනේගේ පුත් රයා) හෙරෝදියස් සමඟ විවාහ වීම නිසා යොහන් බල්නිස්ත විසින් තරවටු කරන ලදී. ඔහු යොහන්ගේ හිස ගසා දැමීමට සැලැස්වීය (මතෙව් 14:3-12; මාර්ක් 6:17-29).

(2) යේසුස් වහන්සේ ඔහුව "ඒ නරියා" ලෙස හැඳින්වූ සේක (ලුක් 13:32).

(3) යේසුස් වහන්සේ ඔහු ඉදිරියේ නඩු විභාගයට පෙනී සිටියේය (ලුක් 23:7-12).

2. ඔහුගේ මුනුපුරා.

අ. හෙරෝද් අග් රිපා I — යුදයේ රජු — ක් රි.ව. 37 සිට 44 දක්වා. ඔහු මරියමේනේගේ පුත් රයා වූ ඇරිස්ටෝබුලස්ගේ පුත් රයා විය.

ආ. අපොස්තලු තුමා වන ජේමස්ව සාතනය කිරීම (ක් රියා 12).

3. ඔහුගේ මී මුණුබුරන් (I වන හෙරෝද් අග් රිපා රජුට දාව උපන්).

අ. බර්නිස් ඇගේ සහෝදරයා වන දෙවන හෙරෝද් අග් රිපාගේ භාර්යාව බවට පත්විය (ක් රියා 25:13).

ආ. හෙරෝද් අග් රිපා II - වාල්කිස් සහ උතුරු ප් රදේශයේ ටෙට් රාව් - ක් රි.ව. 48 සිට 70 දක්වා. පාවුල් ඔහු ඉදිරියේ චිත්ති ප් රකාශ කළේය (ක් රියා 25:12 — 26:32).

ඇ. ඩෲසිල්ලා යුදයේ පේ රාකියුරේටර් වූ ෆීලික්ස් සමඟ විවාහ විය - ක් රි.ව. 52 සිට 59 දක්වා (?). (ටෙනි 370 හි සමීපීර්ණ ප් රස්ථාරය බලන්න). ඇ.

රෝම පේ රාකියුරේටර්වරු.

1. ආර්කෙලස්ගේ වැරදි පාලනයේ ප් රතිඵලයක් ලෙස ක් රි.ව. 6 දී ඔහුටත් විසින් ඔහුව ධුරයෙන් ඉවත් කරන ලදී. රෝම ආණ්ඩුකාරවරු එම

ප් රදේශය පාලනය කළහ. බයිබලානුකූල වැදගත්කමක් ඇති ආණ්ඩුකාරවරුන් ලැයිස්තුගත කර ඇත:

අ. පොන්තිෆස් පිලාස් — ක් රි.ව. 26 සිට 36 දක්වා — යේසුස් වහන්සේ කුරුසියේ ඇණ ගසනු ලැබීය.

ආ. එමේ. ඇන්ටෝනියස් ෆීලික්ස් — ක් රි.ව. 52 සිට 59 දක්වා — පාවුල් නඩු විභාගයට ලක් කළේය (ක් රියා 23-24).

c. Porcius Festus - AD 59 සිට 61 දක්වා - පාවුල් උත්සාහ කළේය (ක් රියා 25-26).

ඇ. ෆ්ලෝරස් — දේවමාළිගාවේ භාණ්ඩාගාරය වැටලූ අතර "ක් රි.ව. 66-73 යුදෙව් කැරැල්ල අවුලුවාලීය" (ග්‍රන්ඩ් රි 15).

D. යුදෙව් පූජක තන්ත් රය.

"හෙරෝද්වරුන් සහ රෝම ආණ්ඩුකාරවරුන් නොතකා, යුදෙව් පූජක තන්ත් රය සහ සැන්හෙඩ් රිනය (යුදෙව් ශේ ර්ෂ්ඨාධිකරණයක් වැනි) දෛනික ජීවිතයට බලපාන දේශීය කාරණා බොහෝ දුරට පාලනය කළ" බව ග්‍රන්ඩ් රි අපට මතක් කර දෙයි (ග්‍රන්ඩ් රි 15).

XI. සිනගෝගය.

A. සිනගෝගයේ ආරම්භය තීරණය කිරීම අපහසුය, නමුත් එය බැබිලෝනියානු වහල්භාවයේ සිටියදී ඇති වූ බව සාමාන්‍යයෙන් පිළිගැනේ. අන්තර් ටෙස්ටමෙන්ටල් කාලය වන තෙක් එය පොදු දෙයක් බවට පත් නොවීය.

1. 'දේවමාළිගාව විනාශ වීමත් සමඟ (ක් රි.පූ. 586), පූජාවන් නතර විය. කෙසේ වෙතත්, යාච්ඤාව සහ ශුද්ධ ලියවිලි අධ්‍යයනය කිරීම භූගෝලීය සීමාවන් දැන සිටියේ නැත. එසකියෙල් පොතේ ඊශ් රායෙලයේ වැඩිමහල්ලන් අනාගතවක්තෘවරයාගේ නිවසේ රැස්වන ආකාරය විස්තර කරයි (8:1; 20:1-3)" (ෆයිෆර් 59).
2. වචනයසිනගෝගයේ රික සමඟවයක් ඇති (ග් රික, *අල්වේකොයිෆ්*). එය හුදෙක් ජනතාවගේ එක්රැස්වීමක් හෝ සභාවක් ගැන සඳහන් කරයි. "එවැනි එක්රැස්වීමක් සඳහා හෙබේ රටේ වචනය වන්නේකෙනෙසෙන්නුතන ඊශ් රායල රාජ්‍යයේ පාර්ලිමේන්තුව සඳහා භාවිතා කරන නම" (Pfeiffer 59).
3. දේවමාළිගාව නැවත ගොඩනැගීමෙන් පසුව (ක් රි.පූ. 520-516), සිනගෝගය ඩයස්පෝරාවේ යුදෙව්වන්ගේ අධ්‍යාත්මික අවශ්‍යතා සපුරාලීම දිගටම කරගෙන ගියේය.
අ. පාවුල් සංචාරය කළ නගර බොහොමයක සිනගෝග තිබුණි: දමස්කස් (ක් රියා 9:2); සලමිය (13:5); පිසිදියේ අන්තියෝකිය (13:14); තෙසලෝනිකය (17:1); කොරින්තිය (18:4); එපීසය (19:8), සහ තවත් ඒවා. සිනගෝගයක් සෑදීමට අවශ්‍ය වූයේ පවුල් දහයක් පමණි.
ආ. එක් රබ්බි සමීප් රදායකට අනුව ජෙරුසලමේ පමණක් සිනගෝග 480 ක් තිබුණි.
ඇ. යේසුස් වහන්සේගේ කාලයේ ගලීලයේ කුඩා ගම්මානවල පවා සිනගෝග තිබුණි (මතෙව් 4:23; 9:35).

B. ගොඩනැගිල්ල සහ සේවාව.

1. "සාමාන්‍ය සිනගෝගය යනු උස් වූ කථික වේදිකාවක් සහිත සෘජුකෝණාස් රාකාර ග් රවණාගාරයක් වූ අතර, එහි පිටුපස පැරණි ගිවිසුමේ ලියවිලි අඩංගු අතේ ගෙන යා හැකි පෙට්ටියක් හෝ සිද්ධස්ථානයක් තිබුණි. සභාව බිත්ති දෙකක් හෝ තුනක් දිගේ දිවෙන ගල් බංකු මත සහ කාමරයේ මැද ඇති පැදුරු සහ විය හැකි ලී පුවු මත වාඩි විය. සභාව ඉදිරිපිට, සභාවට මුහුණලා, සිනගෝගයේ පාලකයන් හෝ වැඩිහිටියන් වාඩි විය. ගායනය සහායකයෙකු නොමැතිව සිදු විය. පැරණි ගිවිසුමේ ලියවිල්ලකින් කියවීමට, කථිකයා සිටගෙන සිටියේය. දේශනා කිරීමට, ඔහු වාඩි විය. යාච්ඤාව සඳහා, සියල්ලෝම සිටගෙන සිටියහ" (ග්‍රන්ථ් රි 41).
2. සිනගෝගය ස්ථානයක් වියඋපදෙස්සහනමස්කාරය,නමුත් පූජා ස්ථානයක් නොවේ.
අ. මෙම සේවාවට ෂෙමා ("අසන්න" යන හෙබේ රටේ වචනය) පාරායනය කිරීම (ද්විතීය කථාව 6:4 එල්.), දෙවියන් වහන්සේට ප් රභංසා කිරීම, යාච්ඤා කිරීම, ගීතිකා ගායනා කිරීම, ශුද්ධ ලියවිල්ලෙන් කියවීම ඇතුළත් විය.
හෙබේ රටේ පැරණි ගිවිසුම, ටාර්ගුම් (අරාමීය හෝ ග් රික භාෂාවට වාචික පරිවර්තනයක්), දේශනාවක් (දක්ෂ පුද්ගලයෙකු පැමිණ සිටියේ නම්) සහ ආශිර්වාදයක් හෝ ආශිර්වාදයක්" (ග්‍රන්ථ් රි) සමඟ.
ආ. අළුත් ගිවිසුමේ සිනගෝග සේවාවන් පිළිබඳ විත් රමය විස්තර කිහිපයක් තිබේ.
(1) නාසරෙත්හි යේසුස් (ලුක් 4:16-30).
(2) පාවුල් පිසිදියේ අන්තියෝකියේ (ක් රියා 13:14-16).

C. පුරාවිද්‍යාඥයින් විසින් ක් රි.ව. පළමුවන සියවසේ සිට පස්වන සියවස දක්වා කාලයට අයත් සිනගෝග කිහිපයක් සොයාගෙන ඇත.

1. මසඩා හිදී පළමු සියවසේ සිනගෝගයක් සොයා ගන්නා ලදී (1963-1965).
2. ඊශ් රායලයේ 2වන සිට 5වන සියවසේ සිනගෝග කිහිපයක් දැකගත හැකිය: කපර්නාටුම්, මෙයිරොන්, බෙන් ඇල්ෆා සහ වෙනත් අය. බලන්න *බයිබල් පුරාවිද්‍යා සමාලෝචනය*, 1983 නොවැම්බර්/දෙසැම්බර්.
3. සිරියාවේ ඩුරා යුරෝපොස් හි සොයාගැනීමේ අතරින් වඩාත්ම දර්ශනීය සිනගෝගය මෙයයි. එය යේල් හි එම්.අයි. රොස්ටොව්ට්සෙෆ් (1932-1935) විසින් කැණීම කරන ලද අතර එය දමස්කස් කෞතුකාගාරයේ ප් රතිනිර්මාණය කර ඇත. එහි පැරණි ගිවිසුමේ සිදුවීම් නිදර්ශනය කරන විස්තීර්ණ බිතුසිතුවම් ඇති අතර එය ක් රි.ව. 250 පමණ දින නියම කර ඇත.
4. පුරාවිද්‍යාඥයින් ජෙරුසලමේ දේවමාළිගා පරිශ් රයට නුදුරින් පිහිටි ඕෆෙල් කන්දේ සිනගෝගයකින් ග් රික සෙල්ලිපියක් සොයා ගත්හ. නියඩෝටස් සෙල්ලිපියේ සඳහන් වන්නේ එම ගොඩනැගිල්ල "නීතිය කියවීම" සඳහා බවයි. මෙම සෙල්ලිපිය ජෙරුසලමේ රොක්ෆෙලර් කෞතුකාගාරයේ ඇත.
5. පුරාණ කොරින්තියේ කුඩා කෞතුකාගාරයේ "හෙබේ රටේවරුන්ගේ සිනගෝගය" යනුවෙන් ලියා ඇති කැඩුණු ලිත්ටලයක් දැකිය හැකිය.

XII. සමරිතානුවන්.

A. ඔවුන්ගේ ආරම්භය සහ කෙටි ඉතිහාසය. සමාරිය යනු ක් රි.පූ. 722 දී ඇසිරියානුවන් විසින් අල්ලා ගන්නා ලද උතුරු ඊශ් රායෙල් රාජධානියේ අගනුවර විය (2 රාජාවලිය 17:3-6; 18:9-11). බොහෝ ඊශ් රායෙල්වරුන් ඇසිරියාව විසින් අල්ලාගෙන හල්ම, හාබෝර්, ගෝසාන් ගඟ සහ මේදවරුන්ගේ නගරවල පදිංචි කරන ලදී.

1. බැබිලෝනිය, කුතා, අව්වා, හමාත් සහ සෙපරවයිම් යන රටවලින් පැමිණි විදේශිකයන් ඇසිරියාව විසින් ගෙනැවිත් සමාරියේ නගරවල පදිංචි කරන ලදී. මෙම ජනයා ඉතිරි ඊශ් රායෙල්වරුන් සමඟ විවාහ වී සමරිතානුවන් ලෙස ප් රසිද්ධියට පත් වූහ (2 රාජාවලිය 17:24, 29). කෙල්සෝ යෝජනා කරන්නේ සමාරියයන් "ඊශ් රායෙල්වරුන්ගෙන් පැවත එන්නන් දේශයේ ඉතිරි වූ බවයි, මන්ද සමාරිය දේවධර්මය ඇසිරියානුවන් විසින් එවන ලද යටත් විජිතවාදීන් අතර මිථ්‍යාදෘෂ්ටික බලපෑමේ කිසිදු සලකුණක් නොපෙන්වයි. අන්තර් විවාහයන් තිබුනේ නම්, දරුවන් සැබෑ ඊශ් රායෙල්වරුන් බවට පත් විය" (245).
2. යුදෙව්වන් වහල්භාවයෙන් ආපසු පැමිණි විට (ක් රි.පූ. 536) සමරිතානුවන් ජෙරුසලමේ දේවමාළිගාව නැවත ගොඩනැගීමට උදව් කිරීමට ඉදිරිපත් විය. සෙරුබ්බාබෙල් සහ යෝෂූවා විසින් ඔවුන්ගේ ඉල්ලීම ප් රතික්ෂේප කරන ලදී (එස් රා 4:3, 10, 17; ක් රි.පූ. 520-516).
3. "මැකඩෝනානු යුගයේ යුදෙව් සමීප් රදාය සමරිතානුවන් නිරූපණය කරන්නේ සෙලියුසිඩ් පීඩිකයින් සමඟ එක් වූ බවයි" (මැක් රේ 44).
4. ජෝන් හිර්කනස් විසින් ක් රි.පූ. 128 දී ගෙරිසිම් කන්දේ සමරිතානු දේවාලය විනාශ කරන ලදී. ජොසීෆස් කියා සිටින්නේ මෙම දේවාලය ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ කාලයේ (ක් රි.පූ. 333 පමණ) ඉදිකරන ලද බවයි; ක්‍රි.පූ. 11.7.2; 11.8.2), නමුත් අනෙක් අය මෙම දිනයේ නිරවද්‍යතාවය පිළිබඳව ප් රශ්න කරති (245; ප් රිඩෝ 1:324). ජොසීෆස්ට අනුව, දේවමාළිගාව ජෙරුසලමේ දේවමාළිගාවේ නිශ්චිත අනුරූපක් විය.
අ. "අපේ පියවරුන් මේ කන්දේ [අතීත කාලය] නමස්කාර කළා" (යොහන් 4:20) සමරිතානු කාන්තාවගේ ප් රකාශය සැලකිල්ලට ගන්න. පුරාවිද්‍යාඥයින් සිතන්නේ මෙම දේවමාළිගාවේ නටබුන් යාකොබ්ගේ ප්‍රියදේව (ගොනා) දැකගත හැකි බවයි.
ආ. යුදය සහ සමාරිය සඳහා ප් රධාන ඊශ් රායල පුරාවිද්‍යාඥ යිට්සාක් මාගන්, 1995 දී ගෙරිසිම් කන්දේ සමරිතානු දේවාලය සොයා ගැනීම නිවේදනය කළේය. (ජෙරුසලම් පෝස්ට් ජාත්‍යන්තර සංස්කරණය, 1995 අපේ රිල් 29).
5. අළුත් ගිවිසුමේ කාලය වන විට යුදෙව්වන් සහ සමාරියයන් එකිනෙකා සමඟ කිසිදු ගනුදෙනුවක් නොතිබුණි (යොහන් 4:9).

B. සමරිතානු ආගම.

1. සමරිතානුවන් පිළිගන්නේ පංච පුස්තකය පමණි. "සමරිතානු පංච පුස්තකයේ" අන්තිමපත් මැසොරෙටික් හෙබ්‍රේ රචිතයන් ස්ථාන කිහිපයකදී වෙනස් වේ. ජෙරුසලමට වඩා ගෙරිසිම් කන්දට මනාප ලබා දී ඇත.
2. සමරිතානුවන් කුඩා කණ්ඩායමක් තවමත් නැබ්ලස් නගරයේ (පුරාණ කාලයේ ආසන්නයේ) ජීවත් වෙති. (ගෙරිසිම් කන්ද සහ ඒබාල් කන්ද අතර මට්ටමකින් ඔසකෙමි). සමරිතානුවන් තවමත් ගෙරිසිම් කන්දේ වාර්ෂිකව පාස්කු උත්සවය පවත්වති.

C. සමාරියා පැපිරස්. 1962-1964 දී වාඩි ඩාලියෙන් (ජෙරිකෝවට සැතපුම් 9 ක් උතුරින්) හිදී වාමි රේ බෙඩොයින් විසින් කැබලි කරන ලද ඇරමයික ලේඛන 20 ක පමණ එකතුවක් සොයා ගන්නා ලදී. එකම ග්‍රහාවෙන් ඇටසැකිලි 300 ක් පමණ හමු විය. පැපිරස් අන්තර්-ටෙස්ටමෙන්ටල් යුගය පිළිබඳ සැලකිය යුතු තොරතුරු එකතු කර ඇත.

1. පැපිරස්, බොහෝ දුරට පරිපාලනමය, ක් රි.පූ. 375 සහ 335 අතර කාල නිර්ණය කර ඇත.
2. II වන අර්ටක්ෂස්තා (ක් රි.පූ. 404-359) සහ III වන දාරියස් (ක් රි.පූ. 335-330) ගැන සඳහන් වේ. මෙය ක් රි.පූ. 332 දී ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ ආක් රමණයට පෙර ලේඛන ඉදිරිපත් කරයි.
3. "සමාරියේ ආණ්ඩුකාර සන්බල්ට්" ගැන සඳහනක් ද ඇත. මෙය නෙහෙමියාගේ පොතේ (2:10, 19; 3:33; 4:1; et al.) Sanballat I නොව, Sanballat III යැයි සැලකේ.
4. සමාරියා පැපිරස් මුලින්ම කියවූ ෆ් රෑන්ක් මුවර් කේ රාස්, ඓතිහාසික පසුබිම යෝජනා කරයි: "සමරියා නගරයේ ජනතාව මුලින් ඔවුන්ගේ විදේශීය පාලක මහා ඇලෙක්සැන්ඩර් කෙරෙහි කෘතඥතාව පළ කළද, පසුව ඔවුන් සිරියාවේ ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ ප් රධානියා වූ ඇන්ඩේ රාමැකස් පණිවිටින් පුළුස්සා දැමූහ. මෙම ක් රියාව දරුණු අපරාධයක් පමණක් නොව, එය සිරියාව-පලස්තීනයේ කැරැල්ලේ පළමු ලකුණ විය. ඇලෙක්සැන්ඩර් කඩිමුඩියේ සමාරියට ආපසු ගොස් 'ඔහුට හාර දූන්' මිනීමරුවන්ගෙන් පළිගත්තේය, පුරාණ ඉතිහාසඥ කර්ටියස් ධුෆස් ඇලෙක්සැන්ඩර් සමාරියා නගරය විනාශ කළේය. පුරාවිද්‍යාඥයින් සමාරියාවේ සිව්වන සියවසේ අගභාගයේ කුළුණු සොයාගෙන ඇති අතර ඒවා පලස්තීන නොව ග් රික මෝස්තරයෙන් ඉදිකරන ලදී. මෙයින් ඇගවෙන්නේ සමාරියාව විනාශ වීමෙන් පසු ග් රික මැසිඩෝනියානුවන් විසින් නැවත පදිංචි කරන ලද බවයි, ඔසකෙමි හි කැණීම්වලින් හෙළි වන්නේ දිගු කලක් අතහැර දැමීමෙන් පසු සිව්වන සියවසේ අගභාගයේදී නගරය නැවත ගොඩනගන ලද බවයි. මෙය බොහෝ විට පැහැදිලි කළ යුත්තේ මෙම කරුණෙනි.

සමාරියෙන් පලා ගිය සමරිතානුවන් ඔවුන්ගේ නව අගනුවර ලෙස ඔකෙමේ නැවත ගොඩනඟා ගත් බව" (25; වැඩි විස්තර සොයාගත හැකිය *Wadi Ed-Daliyah හි සොයාගැනීම්* පෙළ සහ නැන්සි ලැප් විසින් සංස්කරණය කරන ලදී.) කේ රාස් සිතන්නේ සමහරක්

සමරිතානුවන් වාඩි දාලියා වෙත ගිය අතර එහිදී ඔවුන්ට ගුහාවේ තාවකාලික රුකවරණය ලැබුණි.

ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ මිනිසුන් ඔවුන්ව ගුහාව තුළ තිබී සොයාගෙන, ගුහාවේ මුඛයේ ගින්නක් දල්වා, එහි සිටි අය සුස්ම හිරවන තෙක් බලා සිටියහ.

ඇ. විවිධ තොරතුරු.

1. මහා හෙරොද් රජතුමා සමාරිය ඔහුගේ විශිෂ්ට නගරවලින් එකක් ලෙස ගොඩනඟා ගත්තේය. ඔහු ඔගස්ටස් අධිරාජ්‍යයාට දේවමාළිගාවක් කැප කළේය. "ඔහුගේ භාර්යාවන්ගෙන් එක් අයෙක් සමරිතානු ජාතිකයෙක් වූ අතර ඇය හෙරොද් ඇන්ටිපාස්ගේ මව විය" (කෙල්සෝ 246).
2. ආකෙලාවුස් දුප්පත් පාලකයෙකු බව ඔප්පු වූ බැවින්, සමාරිය රෝම නඩු පවරන්නන්ගේ පාලනය යටතට පත් විය. ජොසීෆස් පවසන්නේ පිලාත් ගෙරිසිම් කන්දේ උමතු රුස්වීමක් හැසිරවීම ක් රි.ව. 36 දී ඔහුව නඩු පවරන්නෙකු ලෙස ඉවත් කිරීමට හේතු වූ බවයි. (*පුරාවස්තු* 18 වන සියවස).
3. පළමු සියවසේ පලස්තීනයේ සංචාරය සමරිතානු-යුදෙව් ගැටුමෙන් බලපෑවේය (cf. ලූක් 9:52-56). ගලීලයේ බොහෝ යුදෙව්වන් ජෙරුසලමට යන ගමනේදී ජෝර්දාන් නිම්නය දිගේ හෝ පෙරිය හරහා ගමන් කළහ.
4. සමරිතානුවන් ශුභාරංචියට හිතකර පිළිගැනීමක් ලබා දුන්හ (ක් රියා 8:1-25).

XIII. යුදෙව් නිකායන් සහ OTIMR වැදගත් කණ්ඩායම්.

පිළිතුර - පරිසිවරු. යුදෙව් නිකායන් පහෙන් වඩාත්ම සංඛ්‍යාත්මක හා බලගතු: පරිසිවරු, සද්දුසිවරු, ජ්වලිතවාදීන්, හෙරෝදියන් සහ එසෙනිස්. මහා හෙරොද් රජුගේ කාලයේ පරිසිවරු 6000 ක් පමණ සිටියහ (ගුන්ඩ් රි 48).

1. පරිසිවරුන් පිළිබඳ මා සොයාගත් වඩාත්ම සංක්ෂිප්ත විස්තරය රිච්කින් විසිනි: "ද්විත්ව නීතිය (ලිඛිත සහ වාචික) ඉගැන්වීමට සහ මතු ලෝකය සහ මළවූන්ගේ නැවත නැඟිටීම පිළිබඳ ඔවුන්ගේ විශ්වාසය වී යාප්ත කිරීමට කැප වූ විද්වත් පන්තියකි. ඔවුන් හෙබේ රටේ ශුද්ධ ලියවිලිවල සඳහන් නොවේ, ඔවුන් එම ශුද්ධ ලියවිලිවල දක්වා නොමැති නීති සහ මූලධර්ම ඉගැන්වූ අතර, ඔවුන් පංච පුස්තකයේ සකස් නොකළ සංකල්පයක් වන සොහොනෙන් ඔබ්බට ජීවිතයකදී පුද්ගලයාට ගැලවීම පොරොන්දු විය. එහෙත් මෙම පරිසිවරුන් නවෝත්පාදන ඉගැන්වීම් සඳහා ජනතාව දිනා ගැනීමට කොතරම් සාර්ථක වුවාද යත්, ජේසුස් වහන්සේගේ කාලයේ ඔවුන් මෝසෙස්ගේ පුටුවේ වාඩි වී සිටියහ, සහ නීති යානුකූලව එසේ ය (cf. Mt. 23:1-3)" (657).
2. එරිසිවරුන් ගැන මුලින්ම සඳහන් වන්නේ ජෝන් හිර්කනස්ගේ පාලන සමයේදී (ක් රි.පූ. 135-104). (VIII කථුණ බලන්න.) ඔවුන් සෙලියුසිඩ්වරුන්ගේ හෙලනීකෘත උත්සාහයන්ට විරුද්ධ වූ යුදෙව්වන් වන හසිඩ්මිවරුන්ගේ ("හක්තිමත්") අනුප් රාජකියන් විය (VI, E කථුණ බලන්න). එරිසිවරුන් සහ සද්දුසිවරුන් අතර සතුරුකම මෙතරම් ඉක්මනින් දැන සිටියේය. සද්දුසිවරු හෙලනීකෘත උත්සාහයන්ට කැමැත්තක් දැක්වූහ.
3. ජොසීෆස් පරිසිවරුන් ගැන අපට බොහෝ දේ කියයි. මෙම තොරතුරු රිච්කින් 658 මගින් සාරාංශ කර ඇත.
 - අ. ඔවුන් ජනතාවට යම් යම් රෙගුලාසි ලබා දුන්නාහැර දෙන ලදී (naptSocsav) පෙර පරම්පරාවන් විසිනි. වාචික *සමේජ් රඳායන්* යනු මෝසෙස්ගේ නීතියේ වාර්තා කර නැත.
 - ආ. නීතිය පිළිබඳ වඩාත් නිවැරදි පැහැදිලි කරන්නන්.
 - ඇ. ජ් රමුබ වන්නන ගුරුකුලයේ තනතුර දැරීම.
 - ඈ. ඇදහිලිවත්තයන්ට සමීපුරුණ පාලන ක් රමයක් පිරිනැමීය.
 - ඉ. ආත්මයේ අමරණීයභාවය සහ ශරීරයේ නැවත නැඟිටීම දේශනා කළේය.

f. දෙවිය සහ නිදහස් කැමැත්ත අතර අන්තර් ක් රියාකාරිත්වය තහවුරු කළේය.

ගමාලියෙල්ගේ පුත් සීමොන්, නීති ක්ෂේත්‍රයේ අසමසම විශේෂඥයෙකු ලෙස සඳහන් වේ.

4. පරිසිවරුන් පිළිබඳ නව ගිවිසුමේ තොරතුරු.

අ. නව ගිවිසුමේ නිකොදේමුස්, අරිමානියේ ජෝසප්, ගමාලියෙල් සහ තාර්සස්හි සාවුල් යන අය පරිසිවරුන් ලෙස නම් කර ඇත. පාවුල් ප්‍රේමාණය කළේ පරිසිවරුන් "අපගේ ආගමේ සෘජු නිකාය" බවයි (ක් රියා 26:5), එය ඕතඩොක්ස්වාදයේ ප්‍රතිරෝධයයි.

- (1) නීතිය සම්බන්ධයෙන් ගත් කල, පාවුල් පරිසිවරයෙකු විය (ගිලි. 3:5-6).
- (2) ඔහු ඒ සඳහා ප්‍රවේශ විය.සමස් රදායන්පියවරුන්ගේ (ගලා. 1:13-14). ජොසිෆස් සහ සුවිශේෂයන් දැක්වීමට භාවිතා කළ තාක්ෂණික ප්‍රේමාණය මෙයයි.වාචික නීතිය.

ආ. ශුභාරංචි පොත් පරිසිවරුන්ට ද්විතියික නීතිය පිළිබඳ විද්වත් පන්තියක් ලෙස ඉදිරිපත් කරයි (මාක් 7:5).

ඇ. පරිසිවරු කිහිප අවස්ථාවකදීම සේසුස් වහන්සේට සහ උන්වහන්සේගේ ගෝලයන්ට තරවු කළහ.

- (1) සබත් දවසේදී ධාන් ය නෙලීම සඳහා (මාක් 2:23-27).
- (2) ගෝලයන්ට වැඩිහිටියන්ගේ සමස් රදායන් උල්ලංඝනය කිරීමට ඉඩ දීම නිසා (මතෙව් 15:1-9).
- (3) දික්කසාදයේ නීත්‍යානුකූලභාවය පිළිබඳව ඔහුට අභියෝග කිරීම (මතෙව් 19:1-9).
- (4) සීසර්ට කප්පම ගෙවීම පිළිබඳව ප්‍රශ්න කිරීම (මතෙව් 22:15-22).
- (5) නැවත නැගිටීම පිළිබඳව සද්දසිවරුන් ප්‍රතික්ෂේප කළ විට ඔවුන් සේසුස් වහන්සේට ප්‍රශංසා කළහ (මතෙව් 22:23-34).
- (6) මෙසියස් දාවන්ගේ පුත් රයා විය යුතුද යන්න පිළිබඳව ඔවුන් සේසුස් සමඟ එකඟ නොවීය (මතෙව් 22:41-45).

ඇ. පරිසිවරුන් පිළිබඳ සේසුස්ගේ විශ්ලේෂණය. ඔවුන් "මෝසෙස්ගේ පුත්‍රයෝ" වාඩි වී සිටිති. ඔවුන් ඔබට කියන දේ පුහුණු වන්න, නමුත් ඔවුන්ගේ පිළිවෙත අනුගමනය නොකරන්න (මතෙව් 23:2-3). "මෙහි පරිසිවරුන් නීතියේ බලයලත් ප්‍රේමාණකයින් ලෙස පැහැදිලිවම තහවුරු කර ඇති අතර එය නීත්‍යානුකූලව එසේ වේ. මෙය, ඔවුන් සේසුස්ගේ අනුගාමිකයන් තුළ ඇති කරන කුමන සතුරු හැඟිල්ල නොතකා සහ ඔවුන් කොතරම් කුහක ලෙස පෙනුනත්. (ඔවුන් සැබවින්ම කැමති විය හැක්කේ ඔවුන්ගේ සියලු ක් රියාවන් මනිසුන්ට දැක්මට ය; ඔවුන් සැබවින්ම ඔවුන්ගේ ගයිලාක්ටරි පළල් කර ඔවුන්ගේ දාර දිගු කර ගත හැකිය; ඔවුන් මංගල් යවලදී ගෞරවනීය ස්ථානය, සිනගෝගවල හොඳම ආසන සහ රබ්බි ලෙස හැඳින්වීමට කැමති විය හැකිය, නමුත් ඔවුන් මෝසෙස්ගේ ආසනයේ වාඩි වී නීතිය කෙරෙහි නීත්‍යානුකූලව අධිකාරිය ක් රියාත්මක කරයි (මතෙව් 23:෪෪).)"(රිච්කින් 658).

5. පරිසිවරුන් තම අදහස් ස්ථිර කිරීම සඳහා සිනගෝගය භාවිතා කළහ. සිනගෝගයේ ආරම්භය අපැහැදිලි බව රිච්කින් පිළිගනී, නමුත් හස්මෝනියානු යුගයට පෙර පලස්තීනයේ ඒ ගැන කිසිදු සඳහනක් නොතිබූ බව ප්‍රේමාණ කරයි. කෙසේ වෙතත්, "පරිසිවරුන් නිර්මාණය කළ ආයතනවලින් වඩාත්ම කල් පවතින ආයතනය සිනගෝගය..." (රිච්කින් 661) බව ඔහු පවසයි.

6. පරිසිවරුන් ක් රිස්තුස් වහන්සේගේ උත්ථානය පිළි නොගන්නා විය හැකි නමුත්, නැවත නැගිටීම පිළිබඳ අදහස සමස්ථලයට ලක් කිරීමට ඔවුන්ට නොහැකි විය.

7. පරිසිවරුන් "සාමස් රදායකත්වයේ ආරක්ෂකයින්", "නීතිවේදීන්" හෝ "අන්තවාදීන්" ලෙස සලකනු ලැබේ. ඔවුන්ගේ නමේ වචනාර්ථයෙන් "බෙයුත්වාදීන්" යන්නයි. ග්‍රන්ථ රි ඔවුන්ගේ සමහර අන්තවාදී ස්ථාවරයන් ලැයිස්තුගත කරයි (48-49). අ. දැඩි සබත් සැමරුම.

- (1) සබත් දවසේදී හිස් බිමට කෙළ ගැසීම සමහරු තහනම් කළහ, එය සීසෑම ලෙස සලකනු නොලැබෙන පරිදි, එනම් සබත් කඩ කිරීමේ කාර්යයක් ලෙස සැලකේ.
- (2) සබත් දවසේදී කාන්තාවක් කැඩපතකින් නොබැලිය යුතුය, මන්ද ඇය අළු හිසකෙස් දැක එය උදුරා ගැනීමට පෙළඹෙනු ඇත.
- (3) සමහරු ප්‍රශ්න කළේ උත්සව දිනක තැබූ බිත්තරයක් අනුභව කළ හැකිද යන්නයි. කිකිළිය උත්සව දිනය ගැන නොදැන සිටියත් එය අපිරිසිදු විය හැකිය.

ආ. ඔවුන් තම පහසුව සඳහා නීතිමය හිඬැස් නිර්මාණය කළහ.

- (1) සබත් දවසේදී ගිනි ගන්නා නිවසකින් තම ඇඳුම් පිටතට ගෙන යාමට නොහැකි විය, නමුත් ඔහුට ඇඳුම් ස්ථර කිහිපයක් ඇඳගෙන නිවසින් පිටතට ඇඳිය හැකිය.
- (2) සබත් දිනයේ ගමන් කිරීම සැතපුම් පහෙන් තුනකට සීමා විය. ඔහු පීවත් වූ නගරය. මත සිකුරාදා ඔවුන්ට නිවසේ සිට සැතපුම් පහෙන් තුනක දුරින් පිහිටි නිවසකට ආහාර රැගෙන ගොස් සබත් දිනයේදී එහි යා හැකි විය. මෙය ඔහුගේ "නිවසින් ඇත් වූ නිවස" ලෙස සලකනු ලැබූ බැවින් ඔහුට තවත් සැතපුම් පහෙන් තුනක දුරක් යා හැකි විය.

B. සද්දසිවරුන්. සද්දසිවරුන් පරිසිවරුන්ට වඩා කුඩා කණ්ඩායමක් වූ නමුත්, ඔවුන් පූජකත්වය පාලනය කළ නිසා වැඩි දේශපාලන බලයක් දැරීය (ග්‍රන්ථ රි 49).

1. සද්දසිවරුන්ගේ සමීභවය. ඔවුන් මුලින්ම පක්ෂයක් ලෙස සඳහන් වන්නේ ජෝන් හිරිකනස්ගේ පාලන සමයේදී (ක් රි.පූ. 135104). (VIII කඳුණ බලන්න.) ඔවුන් හෙලනිස්ට් පක්ෂයේ පරමාදර්ශය පවත්වාගෙන ගියහ.

2. නම. සද්දසි යන නාමයේ ආරම්භය සමිඛන්ධයෙන් සැලකිය යුතු වෙනසක් ඇත.

අ. නමේ තේරුම "ධර්මිෂ්ඨයන්" යන්නයි.

ආ. මෙම නම සෑදී ඇත්තේ දාවන් යටතේ ප් රමුබ පූජකයෙකු වූ (2 සාමු. 8:17; 15:24 ft.) සහ සලමොන් යටතේ ප් රධාන පූජකයෙකු වූ (1 රාජාවලිය 1:32; 2:35) ශාදොක්ගෙනි.

ඇ. TW මැන්සන් යෝජනා කර ඇත්තේ ඇරමයික/හෙබ්‍රේ රව් වචනය ග් රීක වචනයේ අක්ෂර පරිවර්තනයක් බවයි. ක් රියුස්ට්කොට්, එහි අර්ථය "සින්ඩික්වරු", "විනිසුරුවරුන්" හෝ "මුල් ය පාලකයන්" යන්නයි. "සු/නිදිකොයි භාවිතය 4 වන සියවස දක්වා දිව යයි. ක් රි.පූ. ඇතන්ස්. රෝම යුගයේදී ජෙරුසලමේ සද්දසිවරුන් විසින් දරන ලද වගකීම් සහ අධිකාරියට සමාන වගකීම් සහ අධිකාරියක් ඇති පුද්ගලයින් හැඳින්වීමට එය පැමිණියේය (එනම්, රෝම බලධාරීන් සහ ප් රාදේශීය හෝ ජාතික ප් රජාව අතර මැදිහත්කාර හුමිකාවක සේවය කිරීම). මේ අනුව වචනය සින්ඩික්යුදෙව් සෙනෙට් සභාව වන සැන්හෙඩ් රිනයේ සාමාජිකයන් හැඳින්වීමට ද භාවිතා කරන ලදී" (හැග්නර් 212).

3. විශ්වාසයන් සහ ඉගැන්වීම්.

අ. පංච පූජකයක (මෝසෙයික නීතිය නොහොත් ටෝරා) පමණක් සම්පූර්ණයෙන්ම බලගතු ලෙස සැලකූහ. පූජක නොවන රබ්බවරුන්ගේ වාචික නීතිය ඔවුන් ප් රතික්ෂේප කළහ.

ආ. "පරිසිවරුන් මෙන් ඔවුන් දිව් ය පූර්ව නියමය, දේවදූතයන්, ආත්මයන් හෝ ආත්මයේ අමරණීයභාවය සහ ශරීරයේ නැවත නැගිටීම විශ්වාස කළේ නැත" (ග්‍රන්ථ රි 49). මතෙව් 22:23 සහ ක් රියා 23:8 බලන්න.

4. සද්දසිවරු රඳළ පන්තියට අයත් වූහ. ඔවුන්ගේ ආගමික අදහස් අනුව, ඔවුන් ලිබරල්වාදීන් විය.

5. ක් රි.ව. 70 දී දේවමාළිගාව විනාශ වූ විට, සද්දසියන් පක්ෂය බිඳී ගියේය.

C. ජ්වලිතවාදීන්.යුදෙව් ජනතාවගේ ස්වාධීනත්වය ජාතියක් ලෙස අපේක්ෂා කරමින්, යුදෙව් ජනතාවගේ නිදහස සඳහා ආශා කරමින්, යුදෙව් ජ්වලිතවාදීන් ප් රධාන වශයෙන් දේශපාලන කාරණා සමිඛන්ධයෙන් සැලකිලිමත් විය. ඔවුන් "රෝම බලය පෙරලා දැමීමට කැප වූ විප්ලවවාදීන් විය. ඔවුන් රෝමයට බදු ගෙවීම ප් රතික්ෂේප කළ අතර, සීසර්ට පක්ෂපාතීත්වය පිළිගැනීම පාපයක් ලෙස සැලකූ අතර, ක් රි.ව. 70 දී ජෙරුසලම විනාශ කිරීමට හේතු වූ යුදෙව් කැරැල්ල ඇතුළු නැගිටීම් කිහිපයක් ඇති කළහ. විද්වතුන් සාමාන් යයෙන් ජ්වලිතවාදීන් හඳුනා ගන්නේ සැඟවුණු කිහිපුල්ලන් රූගෙන ගිය සිකාරි ("ඝාතකයින්") සමඟ ය" (ග්‍රන්ථ රි 51).

1. ක් රියා 1:13).කැනේනියානුයනු සියලොට් සඳහා ඇරමයික වචනයයි (cf. මාර්ක් 3:18).

1. සමීභවය. ජොසීෆස්ට් අනුව, සියොට්වරුන්ගේ නිකාය ක් රි.ව. 6 දී ගලීලයේ යුදස් සහ පරිසි සද්දසි රෝමයට එරෙහිව කැරලි ගැසූ විට පිහිටුවන ලදී. රසල් පෙන්වා දෙන්නේ "ඔවුන් මැකබ්ස්ගේ සැබෑ අධි යාත්මික දරුවන් ලෙස සාධාරණ ලෙස සැලකිය හැකි" බවයි (37, 53).

2. දොළොස් දෙනාගෙන් එක් අයෙක් මෙම කණ්ඩායමේ සාමාජිකයෙකු වූ "සතුවට පත් සීමොන්" (ලුක් 6:15)

ඩී. හෙරෝඩියන්වරු. සම්පූර්ණයෙන්ම දේශපාලනිකව සිතූ බලගතු යුදෙව්වන් සුළුතරයක්. ග්‍රන්ථ රි පවසන්නේ ඔවුන් ප් රධාන වශයෙන් "හෙරෝඩියන් රාජවංශයට සහය දුන් හෙරෝඩියන්වරුන් බලයට පත් කළ රෝම පාලනයට සහය දුන් පූජක සද්දසියානු වංශාධිපතිත්වය" බවයි (51).

E. එසෙනවරුන්. නව ගිවිසුමේ සඳහන් නොවේ, නමුත් ජලිනි, ජොසීෆස් සහ ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ ගිලෝ විසින් සඳහන් කර ඇත. මළ මුහුදේ බටහිර වෙරළ තීරයේ කුම්රාන් හි මළ මුහුදේ ලියවිලි හැර ගිය පැවිදි කණ්ඩායම සාමාන් යයෙන් එසෙනවරුන් සමඟ හඳුනාගෙන ඇත.

1. සමීභවය. සමහර විද්වතුන් එසෙනවරුන් දෙස බලන්නේ "පලස්තීන යුදෙව් ආගමේ ප් රගතිශීලී හෙලනීකරනයට එරෙහි ප් රතික් රියාවක එලයක්, පලස්තීන සංසිද්ධියක්" ලෙසයි (මර්ගි-මි'කොනර් 103). 1946 දී ඩබ්ලිව්.එල්. ඇල්බ් රයිට් සහ මර්ගි-මි'කොනර් ඔහුගේ මෑත කාලීන "තාවකාලික" ලිපියෙන් යෝජනා කරන්නේ එසෙනවරුන් මැකබ්සානු උත්තම පූජක ජොනතන්ගේ (ක් රි.පූ. 152-143) කාලයට පෙර බැබිලෝනියෙන් ආපසු පැමිණි යුදෙව්වන් බවයි. ඔහු විශ්වාස කරන්නේ

මළ මුහුදේ සාහිත්‍යයේ "දුෂ්ට පූජකයා" ජොනතන් වූ අතර, ඔහු උත්තම පූජක තනතුර දැරුවේ කිසිදු සමීප රදායික අයිතියක් නොමැතිවය. මේ අනුව "ධර්මානුකූල ගුරුවරයා" ජොනතන්ගේ සමකාලීනයෙකු බවට පත්වේ.

අ. ගුන්ඩ් රි පවසන්නේ එසෙනිවරුන්, පරිසිවරුන් මෙන්, "හසිඬිවරුන්ගෙන් පරිණාමය වූ" බවයි (50).

ආ. ජොනතන්ගේ කාලයේ විය හැකි නමුත්, බොහෝ විට ජෝන් හිරිකනස්ගේ පාලන සමයේදී, අඩුම තරමින් එසෙනිවරුන්ගෙන් කොටසක් කුම්රාන්හි පාලකයෝ පදිංචි වූහ.

ඇ. කුම්රාන්හි දින නියම කරන ලද කාසි ජනාවාසයේ කාල පරිච්ඡේදය හඳුනා ගැනීමට උපකාරී වේ. කාසි VII වන ඇන්ටියෝකස් (ක් රි.පූ. 132-130) පාලන සමයේ සිට රෝම ජ රාන්ත නායකයින්ගේ සහ නඩු පවරන්නන්ගේ කාලය දක්වා විහිදේ කුම්රාන්හි රැකියාව දෙවන සියවසේ දෙවන භාගයේ සිට ක් රි.ව. 68 පමණ දක්වා පැවතුනි (cf. වර්මස් 210).

2. යොහන් බවිතීස්ත එසෙනියෙකු බවත්, තවත් සමහරු පේසුස් වහන්සේ එසෙනියෙකු බවත්, මුල් පල්ලිය එසෙනි වි යාපාරයෙන් වර්ධනය වූ බවත් යෝජනා කර ඇත. මෙම මතයට පිළිතුරක් සඳහා ජෝන්කිත්ස් ("ක් රිස්තියානි ආගම...?") හෝ බෲස් බලන්න.(දෙවන සිතුවම්).

අනෙකුත් කණ්ඩායම්

F. ලියන්නන්. ආගමික හෝ දේශපාලනික කණ්ඩායමක් නොව, "වෘත්තීය කණ්ඩායමක්" "නීතිඥයා," "ලේඛකයා," සහ (නීතියේ) ගුරුවරයා" යන යෙදුමේ නව ගිවිසුමේ සමාන පද ලෙස භාවිතා කර ඇත. මෙම මිනිසුන් "රබ්බි" ලෙසද හැඳින්වූ අතර, වචනාර්ථයෙන්, "මගේ ශේ ර්ෂ්ඨයා" හෝ "මගේ ස්වාමියා, ගුරුවරයා" (ගුන්ඩ් රි 51).

1. ආපසු පැමිණි වහලුන්ට නීතිය කියවා අර්ථකථනය කළ එස්රාගෙන් ආරම්භ විය (එස්රා 7:12; නෙහෙමියා 8:8).
2. බොහෝ ලියන්නන් ක් රිස්තුස් වහන්සේගේ කාලයේ සිට පරිසිවරුන් සමඟ හඳුනාගෙන ඇත. (ඉහත පරිසිවරුන් පිළිබඳ තොරතුරු බලන්න).
3. ලියන්නන් නීතියේ අධිකාරී අර්ථකථන කරන්නන් ලෙස සලකනු ලැබීය. එසේම ඔවුන් වැඩිහිටියන්ගේ සියලු සමීප රදායන් පිළිබඳ විශේෂඥයින් විය යුතුය. 4. පේසුස් වහන්සේගේ ඉගැන්වීමේ ක් රම (අධිකාරී බලයක් ඇති අයෙකු ලෙස, "මම ඔබට කියමි...") ලියන්නන්ට සවන් දුන් අයට සිත් ඇදගන්නා සුළු විය (මතෙව් 7:28-29). ලියන්නන් නීතිය උපුටා දක්වමින් පියවරුන් පිළිබඳ විවිධ අර්ථකථන ලබා දෙනු ඇත.

ජී. සැන්හෙඩ් රිනය.

1. රෝම පාලනය යටතේ යුදෙව්වන්ට ආගමික හා ගෘහ කටයුතු කෙරෙහි බලය ක් රියාත්මක කිරීමට අවසර තිබුණි. බොහෝ ජ රාදේශීය අධිකරණ තිබුණත්, ශේ ර්ෂ්ඨාධිකරණය සැන්හෙඩ් රිනය විය.

අ. සාමාජිකයින් 71 දෙනෙක් සිටියහ: උත්තම පූජකයෙකු සහ පරිසිවරුන් සහ සද්දුසිවරුන් යන දෙඅංශයෙන්ම තවත් සාමාජිකයින් 70 දෙනෙක්. කෙසේ වෙතත්, සැන්හෙඩ් රිනය ආධිපත්‍යය දැරුවේ පූජක වංශාධිපතිත්වයක් (එබැවින්, බොහෝ විට සද්දුසිවරුන්) හැග්නර් 271 විසිනි.

ආ. අළුත් ගිවිසුමේ නම: වැඩිමහල්ලන්, නායක පූජකයන්, ලියන්නන් යන අයගේ සභාව (රැස්වීම) (ලුක් 22:66; මතෙව් 27:1; 26:59; ක් රියා 22:5). ග් රික නාමය avve5plov වේ. (සුනෙඩ් රියන්)වචනාර්ථයෙන් "එකට වාඩි වීම" යන්නයි.

ඇ. ඔවුන් පොලිස් බලකායකට අණ දුන්හ (යොහන් 18:3). සැන්හෙඩ් රිනය විසින් යේසුස් වහන්සේව පරීක්ෂා කරන ලදී. ඔවුන්ට යේසුස් වහන්සේව මරණ දඩුවම සඳහා යෝමවරුන්ට භාර දීමට සිදු වූ බව සලකන්න (යොහන් 18:31).

2. ඉතිහාසය. රබ්බිවරුන්ගේ සමීප රදාය අනුව සැන්හෙඩ් රිනය මෝසෙස් දක්වා දිව යයි (ගණන්. 11:16). එස්රා සැන්හෙඩ් රිනය ජ රතිසංවිධානය කළ බව කියනු ලැබේ. මෙය "මහා සිනගෝගය" ලෙස හැඳින්විණි. සැන්හෙඩ් රිනය පිළිබඳ පළමු ඓතිහාසික වාර්තාව III වන ඇන්ටියෝකස්ගේ කාලයේ (ක් රි.පූ. 223-187) වේ.

3. ඩයස්පෝරාව තුළ සැන්හෙඩ් රිනය යම් බලයක් ක් රියාත්මක කළේය. සැන්හෙඩ් රිනයෙන් පාවුල්ට දමස්කයේ සිනගෝගයට ලිපි ලැබුණි (ක් රියා 9:1-2, 14).

4. සැන්හෙඩ් රිනය සහ මුල් සභාව.

අ. දේශනා කිරීම දිගටම කරගෙන නොයන ලෙස අපෝස්තුළුවරුන්ට අවවාද කරන ලදී (ක් රියා 4:5-22; 5:1742). ජ රසිද්ධ රබ්බිවරයෙකු වූ ගමාලියෙල් යුක්තිය සඳහා ආයාචනයක් ඉදිරිපත් කළේය.

ආ. ස්තේපන්ට ගල් ගසා මරා දැමීමට නඩු පවරන ලදී (ක් රියා 6:9 — 8:1). මරණීය දණ්ඩනය නියම කිරීමේ නඩු වලදී සැන්හෙඩ් රිනයට සැබවින්ම බලයක් තිබේද යන ජ රශ්නය පිළිබඳ හැග්නර්ගේ ලිපිය බලන්න.

ඇ. පාවුල්ව සැන්හෙඩ් රිනය විසින් පරීක්ෂා කරන ලදී.

5. සැන්හෙඩ් රිනයේ සමහර ප් රසිද්ධ සාමාජිකයන්.

අ. නිකොදේමුස් (යොහන් 3:1-5; 7:50-51; 19:39).

ආ. අරිමාතියේ ජෝසප් (Jn.19:38).

6. සැන්හෙඩ් රිනය ක් රි.ව. 70 දී විසුරුවා හරින ලදී.

එච්. බදු එකතු කරන්නන් (ප් රකාශකයින්). යන පදයබදු එකතු කරන්නා, බදු එකතු කරන්නා,හෝරේගු නිලධාරීKJV වලට වඩා යෝග් ය වේ.ප් රකාශක.

1. රෝම පාලනය යටතේ ධනවත් පිරිමින් ඇතැම් ප් රදේශවල බදු එකතු කිරීමේ වරප් රසාදය මිලදී ගත්හ. මෙම පිරිමින් "බදු ගොවීන්" වූ අතර ඔවුන් බදු සැබෑ ලෙස එකතු කිරීම සඳහා දේශීය යුදෙව්වන් සේවයේ යොදවා ගත්හ. පලස්තීනයේ එකතු කරන ලද ආදායම අධිරාජ් යයාට ගියේය. මෙය "සීසර්ට ඡන්ද බද්දක් දීම නීත් යානුකූලද නැද්ද?" (මතෙව් 22:17) යන ප් රශ්නය මතු කළේය.
2. බදු එකතු කරන්නන් කෙරෙහි ආකල්පය: "පන්තියක් ලෙස, බදු එකතු කරන්නන් ඔවුන්ගේ සෙසු යුදෙව්වන් විසින් වෛර කරන ලදී. මෙය පාහේ නොවැළැක්විය හැකි විය. ඔවුන් රෝමයේ විදේශීය ආධිපත් යය නියෝජනය කළහ. ඔවුන්ගේ ක් රම අභිවාර්යයෙන්ම විමර්ශනාත්මක විය. ඔවුන් බොහෝ වට මිනිසුන්ගෙන් අධික ලෙස අය කර අතිරික්තය සාක්කුවේ දමා ගත් බව බොහෝ දුරට ස්ථිරයි. රබ්බවරුන්ගේ ලේඛනවල, ඔවුන් මංකොල්ලකරුවන් ලෙස වර්ගීකරණය කර ඇත. සාරාංශික ශූභාරංචි වල ඔවුන් 'පල්කාරයන්' ලෙස වරහන් කර ඇත (මතෙව් 9:10; 11:19; මාර්ක් 2:15; ලූක් 5:30; 7:34). යුදෙව් ජනතාව ඔවුන් කෙරෙහි දැක්වූ පොදු ආකල්පය මෙයින් පෙන්නුම් කෙරේ. ඔවුන් කැරලිකරුවන් ලෙස සලකනු ලැබූ අතර, ඔවුන්ගේම රටවැසියන්ගේ වියදමින් මුදල් ඉපයීම සඳහා විදේශීය පීඩකයාට තම සේවාවන් විකුණා දැමූහ" (අර්ල් 606).

XIV. අන්තර් කාලීන යුගයේ සාහිත් යය.

දානියෙල්, දේශනාකාරයා සහ සමහර ගීතාවලියන් වැනි කැනොනිකල් පොත් ගිවිසුම අතර මෙම කාල පරිච්ඡේදය තුළ ලියා ඇති බවට ඇති ලිබරල් මතය ප් රතික්ෂේප කෙරේ. මෙම මතයට පිළිතුරු සඳහා ආචර් බලන්න,පැරණි ගිවිසුම පිළිබඳ සම්කෂණයක් හැඳින්වීම,තරුණ,පැරණි ගිවිසුම හැඳින්වීමක්,හෝ හැරිසන්,පැරණි ගිවිසුමට හැඳින්වීම.

A. සෙප්ටුඅජින්ට් (LXX). ටොලමි ගිලඩෙල්ෆස්ගේ පාලන සමයේදී ඊජිප්තුවේ ඇලෙක්සැන්ඩ් රියාවේ යුදෙව්වන් (ක් රි.පූ. 280 පමණ) විසින් ආරම්භ කරන ලද හෙබේ රළු පැරණි ගිවිසුමේ ග් රික පරිවර්තනයකි. (ඉහත V කුරුණ බලන්න).

බී. අපෝක් රිෆා (සැඟවුණු, රහසිගත). කිසිදා කැනොනිකල් ලෙස පිළි නොගත් පොත් (ආනුභාව ලත් ශුද්ධ ලියවිලිවල කොටසක්) යුදෙව්වන් විසින්. මෙම පොත් සඳහා පැහැදිලි අළුත් ගිවිසුමේ සඳහනක් නොමැත. ක් රි.ව. 2 වන සියවස වන තෙක් ඒවා පොදු භාවිතයට පැමිණියේ නැත. ඔගස්ටින් (ක් රි.ව. 354-430) ඒවා කැනොනිකල් කිරීමට මුලින්ම කැමති විය. ටේ රන්ට්හි රෝමානු කතෝලික කවුන්සිලය (ක් රි.ව. 1546) පොත් කැනොනිකල් ලෙස ප් රකාශ කළේය (තරු ලකුණකින් සලකුණු කර ඇති ඒවා හැර).

සාමාන් යයෙන්, පොතේ අන්තර්ගතය අනුව, අපොක් රිෆා වර්ගීකරණය කළ හැකිය. ඒවායින් බොහොමයක් ලියා ඇත්තේ ග් රික භාෂාවෙන් ය.

ඓතිහාසික:

එස්ඩ් රාස්*

1 මැකබ්බීස්

2 මැකබ්බීස්

උපදේශාත්මක හෝ ඉගැන්වීම:

සලමොන්ගේ ප් රඤාව
එක්ලෙසියාස්ටිකස්(සිරාව් විසිනි. කතුවරයා නිශ්චිතවම
දන්නා එකම පොත.)

ආගමික ආදර කතා:වෙබ්

ප්‍රධීන්

අනාවැකිමය:

බාග්‍රක්

යෙරෙමියාගේ ලිපිය (බාග්‍රක්ඩුවේ හි 6 වන පරිච්ඡේදය

[කතෝලික] අනුවාදය.)

2එස්ඩ් රාස්*

පුරාවෘත්ත:

එස්තර් පොතට එකතු කිරීමේ

තරුණයන් නිදෙනෙකුගේ ගීතය(අසරියාගේ යාල්ඤාව).

(දානි. 3:24-90, ඩුආයි)

සුසන්නා(ඩුවේ හි දානි 13)

බෙල් සහ මකරා(ඩුවේ හි දානි 14)මනස්සේගේ යාල්ඤාව*

1. අපොක් රිගා වල වටිනාකම සහ වැදගත්කම: "අපොක් රිගා පොත්වලට දේවානුභාවයෙන් හෝ අධිකාරියක් නොමැති අතර ඒවා ප් රකාශ කර නැතත්, ඒවාට වටිනාකමක් සහ වැදගත්කමක් ඇත. ඒවා දෙවියන් වහන්සේගේ ගිවිසුම්ගත ජනතාවගේ සාහිත් යයේ කොටසක් වන අතර, අනාවැකි සහ ආනුභාවය නතර වූ පැරණි අවසානය සහ නව ගිවිසුමේ සාහිත් යයේ ආරම්භය අතර වසර 450 ක් හෝ ඊට වැඩි පරතරය පිරවීමට ඒවා උපකාරී වේ. ඒවා සමන්විත සබැඳියක් සපයයි. දේවානුභාවයක් නොමැතිකම නිසා, ඒවායේ සාවද් යතා, ප් රතිවිරෝධතා, විකාර සහ ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ඉගැන්වීම් සමඟ ගැටෙන ඉගැන්වීම් අඩංගු වුවද, ඒවා යුදෙව් ආගමේ බාහිර හා අභ් යන්තර ජීවිතය පිළිබඳ වටිනා තොරතුරු ලබා දෙයි, ඒවා ලියා ඇති කාලය තුළ යුදෙව් චින්තනය, හැඟීම, දර්ශනය, චරිතය සහ ඉතිහාසය පිළිබඳ අවබෝධයක්" (මිලර් 112).

C. ව් යාජ හෝ ව් යාජ ලේඛන, ව් යාජ නම් යටතේ ලියා ඇත. මෙම පොත් කිසි වටෙකත් යුදෙව්වන්, නව ගිවිසුමේ ලේඛකයින් හෝ පල්ලියේ පියවරුන් විසින් කැනොනිකල් ලෙස පිළිගෙන නොමැත. කතෝලිකයන් ඒවා "අපොක් රිගා" ලෙස හඳුන්වයි. රෙපරමාදු භක්තිකයන් මෙම පොත් "පුළුල් අපොක් රිගා" හෝ "අපොක් රිගා සාහිත් යය" ලෙස හැඳින්වූහ. "මෙම පොත් බොහොමයක් එසකියෙල්, දානියෙල් සහ සෙකරියාගේ එළිදරව් ශෛලියේ සිහින, දර්ශන සහ හෙළිදරව් කිරීම් වලින් සමන්විත වේ" (ගයිස්ලර් සහ නික්ස් 166). ගයිස්ලර් සහ නික්ස් "සඳහන් කිරීමට සුදුසු" පොත් 18 පහත පරිදි වර්ගීකරණය කරති: පුරාවෘත්ත:

ප්‍රබ්ලි පොත; ඇරිස්ටියාස්ගේ ලිපිය;

ආදම් සහ ඒවගේ පොත; යෙසායාගේ ප් රණ පරිත් යාගය.

එළිදරව්ව:

1 ඒනොක්; දොළොස් කුලදෙවුවන්ගේ ගිවිසුම; සිබ්ලියානු පුරාවෘත්තය;
මෝසෙස්ගේ උපකල්පනය; 2 ඒනොක්; 2 බාග්‍රක්. 3 බාග්‍රක්.

උපදේශාත්මක:

මැකබ්බීස් 3; මැකබ්බීස් 4; පිරික්ක් අබොත්; කතාව

අනිකාර්.

කාච් යමය:

සලමොන්ගේ ගීතිකා; ගීතාවලිය 151.

ඓතිහාසික:

සැඩොකයිට් කෘතියක කැබැල්ල.

1. එළිදරව් සාහිත්‍යයේ ස්වභාවය: එය ඉතා දැඩි අවශ්‍ය යතාවයකින් යුත් පැයක් මගින් සිදු කරන ලදී. "එහි වැඩ කොටසක් ලියා ඇත්තේ ක් රි.පූ. 200 සහ ක් රි.ව. 100 අතර කාලය තුළය. යුදෙව් ජාතිය තම ජීවිතය වෙනුවෙන් අරගල කරමින් සිටියදී පරීක්ෂාවන් සහ පීඩා වඩාත් දුරු වූ විට, එළිදරව් බලාපොරොත්තුවේ ආලෝකය දිස්වීමත්ම ලෙස දැල්විය" (ජෝන්කින්ස් 35. එළිදරව් සාහිත්‍යය පිළිබඳ වැඩිදුර තොරතුරු සඳහා මෙම කෘතිය බලන්න.).
2. නව ගිවිසුමේ වී යාප්ප් පිග් රාජා ගැන සඳහන් වේ. උදාහරණ: යුද් 14-15 (සමහර විට 1 ඒනොක් 1:9 සහ මෝසෙස්ගේ උපකල්පනය 1:9); 2 තිමෝති 3:8 (ජැනස් සහ ජමේබේ රස්ගේ පසුතැවිල්ලට යොමු කිරීම). මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකත කවියන් වන අරටස් (ක් රියා 17:28); මෙනැන්ඩර් (1 කොරි. 15:33); එපිමෙනිඩීස් (කීත. 1:12) ගෙන් උපුටා දැක්වීමේ මූලධර්මයම වේ. "මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකත කවියෙකු, මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකත අනාගතවක්තෘවරයෙකු (ගණන්. 24:17) හෝ ගොළු සතෙකු විසින් ප්‍රකාශ කරන ලද කොතැනක සිටියත් සත්‍යය සත්‍යයයි (ගණන්. 22:28). කෙසේ වෙතත්, 'එය ලියා ඇත' හෝ 'ශුද්ධ ලියවිල්ල පවසයි' වැනි සුන් රයක් මෙම උපුටා දැක්වීම් සමඟ සම්බන්ධ නොවන බව සැලකිල්ලට ගත යුතුය" (ගිස්ලර් සහ නික්ස් 165).

D. මළ මුහුදේ සාහිත්‍යය (බලන්න THE ESSENES, Point XIII, E).

1. එසෙන් ප්‍රජාව ක් රි.පූ දෙවන සියවස සහ ක් රි.ව. 68 අතර මළ මුහුදේ වයඹ දිග වෙරළ තීරයේ කුම්රාන් හි ජීවත් විය. ඔවුන් බයිබල් අත්පිටපත් පිටපත් කිරීමට සහ තමන්ගේම සාහිත්‍ය ලිවීමට බොහෝ කාලයක් ගත කළහ. රෝමවරුන් ජෙරුසලම අල්ලා ගැනීමට ආසන්න බව එසෙන්වරු දැනගත් විට, ඔවුන් තම ලියවිලි බොහොමයක් කුම්රාන් අවට ගුහාවල මැටි භාජනවල සඟවා තැබූහ. ඔවුන් කිසිදා ආපසු නොපැමිණි අතර, 1947 වසන්තයේ දී අහම්බෙන් පළමුවැන්න සොයා ගන්නා තෙක් ලියවිලි සඟවා තිබුණි.

2. ලියවිලි කාණ්ඩ 4 කට බෙදිය හැකිය.

- අ. බයිබලානුකූල: එස්තර් හැර අනෙකුත් සියලුම පැරණි ගිවිසුමේ පොත්වල කොටස් හමු විය. යෙසායාගේ එක් සම්පූර්ණ ලියවිල්ලක් හමු වූ අතර තවත් එකක් පාහේ සම්පූර්ණ විය.
- ආ. ශුද්ධ ලියවිල්ල පිළිබඳ විවරණ: හබක්කුක් පිළිබඳ විවරණ, ගීතාවලිය, යෙසායා සහ නාහුම් පිළිබඳ විවරණ කොටස් ආදිය.
- ඇ. අපොක් රිගා සහ වී යාප්ප් රාගා: තෝබිත්හි කොටස්, ගීතාවලිය 151, ආදිය.
- ඈ. එසෙන් සාහිත්‍යය: යුධ ලියවිල්ල (අන්ධකාරයේ පුත් රයන්ට එරෙහිව ආලෝකයේ පුත් රයන්ගේ යුද්ධය); ස්තූති දීමේ ගීතිකා; විනය පිළිබඳ අත්පොත.

3. ලියවිලිවල වැදගත්කම.

- අ. පැරණි ගිවිසුමේ අත්පිටපත් අපගේ පැරණිතම හෙබ්‍රේ රචිත පාඨයට (මැසොරෙටික් පාඨයට) වසර 1,000 සිට 1,200 දක්වා පමණ පෙරාතුව සිදු කරයි. මෙය අපගේ පවතින අත්පිටපත්වල නිරවද්‍ය යතාවය තහවුරු කරයි.
- ආ. අන්තර් ටෙස්ටමෙන්ටල් යුගයේ ඉතිහාසය, සාහිත්‍යය සහ ආගම පිළිබඳ නව දැනුමක් ලබා දෙයි.

4. ලියවිලි පිළිබඳ කෙටි ග්‍රන්ථ නාමාවලිය:

- අ. මළ මුහුදේ ලියවිලිවල මිල අඩු ඉංග්‍රීසි පරිවර්තන දෙකක් තිබේ (ගැස්ටර්; වර්මස්).
- ආ. ලියවිලි සහ මළ මුහුදේ නිකාය පිළිබඳ පොත්: බෲස්, මළ මුහුදේ ලියවිලි පිළිබඳ දෙවන සිතුවම්; වලවල්, මළ මුහුදේ ලියවිලි, ෆිට්ස්මියර්, මළ මුහුදේ ලියවිලි පිළිබඳ ප්‍රශ්න 101 කට ප්‍රතිචාර, ෆයිෆර්, මළ මුහුදේ ලියවිලි සහ බයිබලය.

ඊ. ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රී රියානු උපමාව.

1. "ඔවුන්ගේ මුහුන් මිත්තන්ගේ ඇදහිල්ල අත්හැරීමට කිසිදු අදහසක් නොමැතිව, ඇලෙක්සැන්ඩ්‍රී රියානු යුදෙව්වන් ග්‍රීක දර්ශන පාසලකට දායක වෙමින් ඔවුන්ගේ අත් යථානික අසල්වැසියන් අනුගමනය කළහ. මෙහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ශුද්ධ ලියවිල්ල අර්ථකථනය කිරීමේ උපමා ක්‍රමය නිපදවූ ග්‍රීක චින්තනය සමඟ ශුද්ධ ලියවිල්ල සමපාත කිරීමට උත්සාහයක් ඇති විය. ඇරිස්ටෝට්ලස් සහ ෆිලෝ ගේ රෂ්ඨ උපමාකරුවන් විය. ඔවුන්ට, බයිබලයේ වචනාර්ථ අර්ථය අසත්‍යය, නොමඟ යවන සහ ප්‍රමාණවත් නොවීය. සැඟවුණු, ගැඹුරු අර්ථයක් සෙවිය යුතුය. ඔවුන්ගේ මිථ්‍යාදෘෂ්ටිකත දර්ශනය බයිබලයට කියවීමෙන්, ඔවුන් එකවරම ප්‍රබුද්ධ හෙලනිස්ථවරුන් සහ ඕතඩොක්ස් හෙබ්‍රේ රචකයන් ලෙස සැලකීමට සමත් විය.

ඔවුන්ගෙන් සමහරක් උකහා ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට උපකාර කිරීම සඳහා ග්‍රීක නම් භාවිතා කළහ.

"රූපක ශිල්පියා ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වචනාර්ථ අර්ථය ද්විතියික අර්ථයක් සඳහා වාහනයක් ලෙස සලකයි, එය සලකනු ලබන්නේ" වඩාත් අධිකාරී හා ගැඹුරු ලෙස" (Pfeiffer 87).

අ. ඇරිස්ටෝබුලස් නම් ඇලෙක්සැන්ඩ් රියානු යුදෙව්වෙක් (ක් රි.පූ. 160 පමණ) ඉගැන්වූයේ ග් රික දාර්ශනිකයන් ඔවුන්ගේ සිතුවම් බොහොමයක් මොසෙයික් නීතියෙන් ලබාගෙන ඇති බවයි.

ආ. ගිලෝ (ක් රි.පූ. 20 පමණ සිට ක් රි.ව. 50 පමණ) වඩාත් ජ්‍යෙෂ්ඨ යුදෙව් උපමා රචකයා විය. ඔහු තම සාහිත්‍යයේ ග් රික ලේඛකයින් 64 දෙනෙකු ගැන සඳහන් කළ අතර ඔවුන් ඊශ් රායෙලයේ අනාගතවක්තෘවරුන් හා සමානව දෙවියන් වහන්සේගේ මිනිසුන් ලෙස සැලකීය.

2. මෙම ආකාරයේ උපමා කතා ඇත්ත වශයෙන්ම යුදෙව් ආගමට වඩා පල්ලියට බලපෑවේය. ඔරිජන් (ක් රි.ව. 185 සිට 254/5 දක්වා) මෙම ආකාරයේ ශුද්ධ ලියවිලි අර්ථකථනය ඉදිරියට ගෙන ගියේය. එය රෝමානු කතෝලික චින්තනය ආධිපත්‍යය යටතේ දැරීය.

ඇ. සිරියානු අන්තියෝකියේ මොජ්සස්ටියාවේ තියඩෝර්, උපමා කතාවට වරද්ධ වූ අතර ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වචනාර්ථ අර්ථ නිරූපණය අවධාරණය කළේය.

ආ. "ජ් රතිසංස්කරණය ශුද්ධ ලියවිල්ලේ වචනාර්ථයෙන්, ඓතිහාසික අර්ථකථනය කෙරෙහි නව අවධාරණයක් ගෙන ආවේය" (Pfeiffer 90).

ඇ. ශුද්ධ ලියවිල්ලේ ආන්තික යනුරූප ලියනය සොයා ගන්නා අර්ථ නිරූපණය සඳහා වන ජ් රවේශය තුළ අද දින උපමා බලපෑම දක්නට ලැබේ.

නිගමනය:

මෙම කෙටි දළ සටහන, එය අධ්‍යයනය කරන සෑම කෙනෙකුටම ගිවිසුම් අතර කාල පරිච්ඡේදය පිළිබඳ පැහැදිලි අවබෝධයකට පැමිණීමට උපකාරී වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ. යෙසුස් වහන්සේ පැමිණෙන සහ පල්ලිය ලෝකයට හඳුන්වා දෙන "කාලවල පූර්ණත්වය" ගෙන ඒම සඳහා දේවාරක්ෂක සුදානම දැකිය යුතුය. මෙම අධ්‍යයනය නව ගිවිසුම පිළිබඳ සමීක්ෂණයක් සඳහා හොඳ පසුබිමක් සැපයිය යුතුය.

තෝරාගත් ග් රන්ථ නාමාවලිය

මෙම ලැයිස්තුවට අන්තර් ටෙස්ටමෙන්ටල් කාල පරිච්ඡේදය පිළිබඳ ඔබේ අඛණ්ඩ අධ්‍යයනයට ජ් රයෝජනවත් වනු ඇතැයි අපි විශ්වාස කරන පොත් සහ ලිපි කිහිපයක් ඇතුළත් වේ. තවත් බොහෝ ලිපි හොඳ බයිබල් ශබ්දකෝෂ සහ විශ්වකෝෂවලින් සොයාගත හැකිය. ජාන් යන්තර සමීක්ෂක බයිබල් විශ්වකෝෂය (සංශෝධිත, 1979ff.), නව බයිබල් ශබ්දකෝෂය, නව ජාන් යන්තර බයිබල් ශබ්දකෝෂය, සහ තවත් අය.

ඒරියන්. ඇලෙක්සැන්ඩර්ගේ ඒ යාපාර. 1958. ට් රාන්. Aubrey De Selincourt. New York: Penguin, 1984. Balla, George. ගිවිසුමේ අතර සියවස් හතර. වැලෙන්ට්, CA: BIBAL Press, 1993.

බෲස්, එල්එල්. අළුත් ගිවිසුමේ ඉතිහාසය. ගාර්ඩන් සිටි: ඩබ්ලිව්, 1972. මළ ලියවිලි පිළිබඳ දෙවන සිතුවම්. මුහුද ග් රූන්ඩ් රූපිඩ්ස්: ඊර්ඩ්මන්ස්, 1956.